

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA

WE WŁODAWIE

INFORMACJA

**O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU WŁODAWSKIEGO ZA 2023 ROK**

Włodawa, marzec 2024 rok

SPIS TREŚCI

- I. Sytuacja epidemiologiczna powiatu włodawskiego w 2023 roku
- II. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej
- III. Zakres nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności, żywienia i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w 2023 roku
- IV. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami
- V. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży w 2023 roku
- VI. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny
- VII. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, produktów kosmetycznych, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, higieny żywności, żywienia, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Wykonywanie ww. zadań, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarnej–Epidemiologicznej realizował powyższe zadania na terenie powiatu włodawskiego. Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z „Planem zasadniczych zadań na rok 2023” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zadania oraz plan kontroli nadzorowanych podmiotów. Niezależnie od realizowanych działań planowanych, przeprowadzono kontrole nieplanowe, podejmowane w związku z działaniami akcyjnymi, na podstawie otrzymywanych zaleceń i wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, wynikające z sytuacji bieżącej kraju oraz w związku ze zgłoszonymi interwencjami. W 2023 roku w dalszym ciągu podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, obejmujące w szczególności nadzór nad ogniskami epidemicznymi, przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, obsługę elektronicznych systemów EWP, SEPIS, EPIBAZA. Realizowano działania edukacyjno-informacyjne na rzecz umacniania zdrowia całego społeczeństwa powiatu włodawskiego.

Realizując swoje zadania, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie realizował zadania zgodnie z wytycznymi i pod nadzorem LPWIS, współpracował ze Starostą Włodawskim, w szczególności w zakresie działań antykryzysowych. Zadania realizowane były również we współpracy z innymi inspekcjami, Komendantem Powiatowym Policji, placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowo-wychowawczymi. Współpraca ta w znaczący sposób wpływa na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie w zakresie zdrowia publicznego w powiecie włodawskim.

Wyniki nadzoru i analiza sytuacji epidemiologicznej są podstawą do dokonania oceny stanu sanitarnego powiatu. W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu włodawskiego na dzień 31 grudnia 2023 roku w porównaniu ze stanem sanitarnym na koniec roku 2022.

I. Sytuacja epidemiologiczna powiatu włodawskiego w 2023 roku

I.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W 2023 roku sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego kontynuowała prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad chorobami zakaźnymi. Na bieżąco monitorowano sytuację epidemiologiczną powiatu, zbierano dane w zakresie zachorowalności na jednostki chorobowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Monitorowano zgłoszenia podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, w tym wymagających pilnego podjęcia działań p/epidemicznych, takich jak bakteryjne inwazyjne zakażenia, gruźlica, wirusowe zapalenia wątroby, salmonelloza, przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne i wprowadzano otrzymane zgłoszenia chorób zakaźnych oraz dane z przeprowadzonych wywiadów do EPIBAZY. W dalszym ciągu monitorowano i nadzorowano zakażenia SARS-CoV-2, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne, nadzorowano ogniska epidemiczne, wprowadzano dane do SEPIS, sporządzano meldunki i raporty statystyczne.

Ponadto podejmowane były działania w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy i napływem na teren powiatu włodawskiego uchodźców. Monitorowano miejsca czasowego pobytu uchodźców zlokalizowane na terenie powiatu włodawskiego, udzielano informacji i porad w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym i ich profilaktyki.

W 2023 roku zarejestrowano ogółem 1146 zgłoszeń zachorowań lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne. Obejmowano czynnym nadzorem epidemiologicznym osoby chore i osoby z ich otoczenia w przypadku zgłoszenia podejrzenia/zachorowania na zakażenie lub chorobę zakaźną.

Ocenę sytuacji epidemiologicznej powiatu włodawskiego dokonano na podstawie zarejestrowanych chorób zakaźnych zgłoszonych przez lekarzy, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Rejestracja chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych prowadzona była zgodnie z „Międzynarodową Klasyfikacją Chorób” (ICD-10) oraz definicjami chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Zgłaszanie zachorowań/podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne pozwala na śledzenie sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem unieszkodliwienia źródła zakażenia, przecięcia dróg szerzenia oraz uodpornienia osób wrażliwych na zakażenie.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu włodawskiego.

Jednostka chorobowa / Kod wg ICD – 10	2022		2023	
	Liczba	Wskaźnik	Liczba	Wskaźnik
Salmonelozy- zatrucia pokarmowe /A02.0/	7	19,47	9	25,26
Kampylobakterioza	0	0	0	0
Zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez Clostridioides difficile /A04.7/	37	102,91	23	64,55
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone	12	33,38	9	25,26
Wirusowe zakaż. jelitowe wywołane przez norowirusy /A08.1/	5	19,91	0	0
Wirusowe zakaż. jelitowe (ogółem) wywołane przez rotawirusy/A08.0/	32	89	7	19,6
Wirusowe zakaż. jelitowe (ogółem) – inne określone / A08.2-3 /	5	19,91	3	8,42
Wirusowe zakaż. jelitowe (ogółem) – nieokreślone /A08.4 /	32	89	41	115,08
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 /A08.0-4/	27	75,1	5	14,03
Biegunka i zapalenie żołądk.-jelitowe BNO o prawdopodob. zakaźnym pochodzeniu - ogółem/A09/	11	30,59	10	28,06
Biegunka i zapalenie żołądk.-jelitowe o prawdopodob. zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2/A09/	2	5,56	3	14,03
Płonica (szkarlatyna) /A38/	3	8,34	31	87,01
Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna-róża /A46/	1	2,78	4	11,22
Borelioza z Lyme /A69.2/	59	164	40	112,27
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień /Z20.3/Z24.2/	6	16,68	6	16,8
Kleszczowe zapalenie mózgu /A84/	1	2,78	0	0

Wirusowe zapalenie opon mózgowych – inne określone i nie określone /A87.1-9;B02.1/	0	0	1	2,8
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych gronkowcowe/G00.3/	0	0	0	0
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych nieokreślone /G00.9/	0	0	0	0
Choroba meningokokowa inwazyjna	0	0	0	0
Krztusiec A37	0	0	0	0
Ospa wietrzna /B01/	70	194,69	353	990,82
Odra /B05/	0	0	0	0
Różyczka /B06/	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typu A /B15/	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typu B –przewlekłe /B18.0-1/	1	2,78	1	2,8
Wirusowe zapalenie wątroby typu B – ostre /B16/	1	2,78	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typu C /B18.2/	6	16,68	6	16,8
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	2,78	0	0
Bąblowica /B67/	0	0	0	0
Nowo wykryte zakażenia HIV	0	0	0	0
Kiła	0	0	1	2,8
Gruźlica	4	11,12	11	30,59
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	2146	771,57	338	948,7

Tabela 1. Liczba zachorowań oraz wskaźniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców w poszczególnych jednostkach chorobowych na terenie powiatu włodawskiego.

W ramach zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych w 2023 roku przeprowadzono 424 wywiady, w tym wywiady dotyczące chorób zakaźnych zawartych w MZ-56 oraz wywiady w związku ze zgłoszeniem zachorowań na gruźlicę, zgłoszeniami pokąsań przez zwierzęta, podejrzeń zachorowań na boreliozę.

Objęto czynnym nadzorem epidemiologicznym osoby chore i osoby z ich otoczenia. Udzielano instruktażu dotyczącego profilaktyki w celu ograniczenia szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. Współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, szpitalami, podmiotami leczniczymi, lekarzami rodzinnymi, placówkami oświatowymi.

2. Grypa i podejrzenia zachorowania na grypę

W 2023r. zarejestrowano ogółem 6182 zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę na podstawie tygodniowych sprawozdań MZ-55. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu wyniósł 17352. Hospitalizowano 4 osoby w grupie wiekowej 65 i więcej, i po jednej w grupie 0-4 lat i 5-14. Przyczyną hospitalizacji były objawy ze strony układu oddechowego (w 2022 roku nie było hospitalizacji). W 2022 roku stwierdzono 4319 zachorowań na grypę, zapadalność 12212.

W drugim półroczu 2023 r. sprawozdawczość zachorowań na grypę w formie sprawozdania MZ-55 została odwołana. Dane liczbowe za II półrocze 2023 roku dotyczące przypadków grypy pochodzą z raportów sporządzanych w ramach programu SENTINEL oraz ze sprawozdań MZ-56.

W programie nadzoru nad grypą SENTINEL na terenie powiatu włodawskiego uczestniczy 2-ch lekarzy POZ. W ramach programu w 2023 r. pobrano próbki do badania od 17 osób, stwierdzono 1 przypadek grypy typu B i 3 zakażenia SARS-CoV-2. W 2022 roku w ramach programu nadzoru nad grypą SENTINEL pobrano próbki do badania od 8 pacjentów, wśród których nie potwierdzono grypy.

Pomimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i najbezpieczniejszą metodą profilaktyki przeciw tej chorobie oraz jej powikłaniom, i pomimo udowodnionej skuteczności, a także powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej w roku 2023 zaszczepiło się 1256 osób z powiatu włodawskiego (w 2022 roku -1008 osób).

3. Zakażenia SARS-CoV-2/zachorowania na COVID-19

W 2023 roku – zarejestrowano 338 potwierdzonych przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (zapadalność 948,71), hospitalizowano 25 osób, natomiast w 2022 r. zarejestrowano 2146 przypadków (zapadalność 6023,5), hospitalizowano – 154.

W 2023 r. zgłoszono 3 przypadki zgonów z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (kod ICD10 - U07.1) – współczynnik śmiertelności 0,0088. Natomiast w 2022 roku zarejestrowano 21 przypadków zgonów - śmiertelność 0,0097.

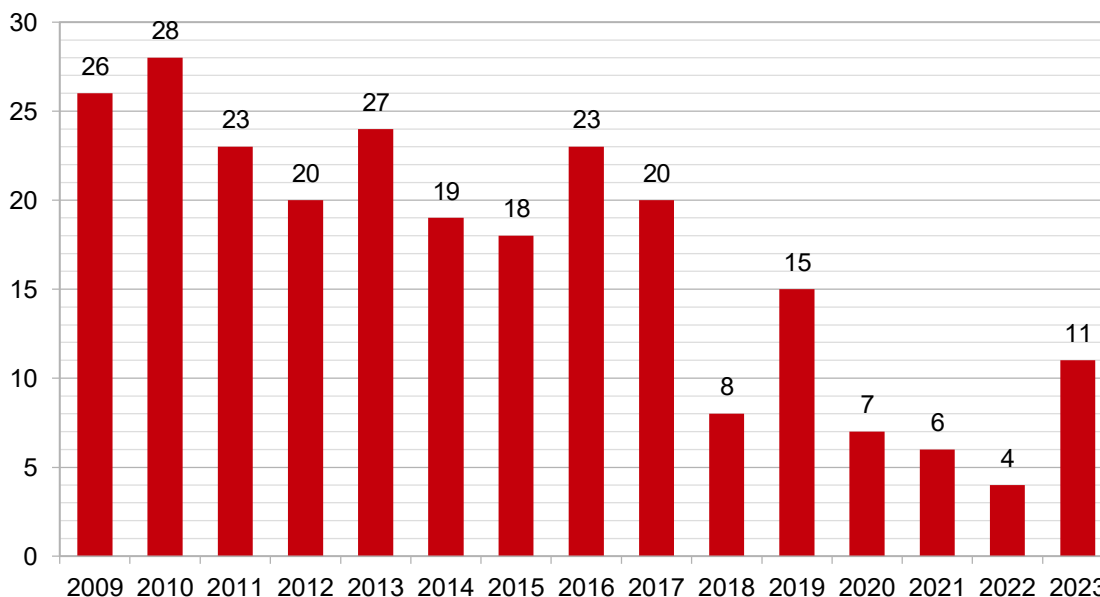
W 2023 r. zarejestrowano 4 ogniska zakażeń SARS CoV-2, w tym 2 ogniska w szpitalu SP ZOZ Włodawa (o/geriatryczny i o/internistyczny), 1 ognisko w Domu Pomocy Społecznej i 1 ognisko w SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu. W analogicznym okresie 2022 r. wykryto ogółem 25 ognisk epidemicznych, w których czynnikiem biologicznym był koronawirus SARS CoV-2 m.in. w podmiotach leczniczych i placówkach oświatowych.

4. Gruźlica

Szczegółowej analizie poddawane były zgłoszenia podejrzeń zachorowań na gruźlicę. Przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc w okresie prątkowania podlegały nadzorowi epidemiologicznemu we współpracy z lekarzami rodzinnymi i jednostkami specjalistycznymi w zakresie gruźlicy. Współpracowano z Poradnią Chorób Płuc i Gruźlicy we Włodawie oraz lekarzami rodzinnymi w celu objęcia nadzorem epidemiologicznym osoby ze styczności.

Od kilku lat rejestrowany był spadek zachorowań w powiecie włodawskim na gruźlicę. Natomiast w 2023 roku odnotowano wzrost, zarejestrowano 11 przypadków zachorowań na gruźlicę (współczynnik zapadalności – 30,8), w tym 2 zachorowania na gruźlicę prątkującą. Wszystkie zgłoszenia dotyczą gruźlicy płuc. W 2023 roku odnotowano 1 zgon z powodu gruźlicy (dotyczy uchodźcy z Ukrainy przebywającego w miejscu czasowego pobytu na terenie powiatu włodawskiego, wcześniej łączyńskiego). W 2022 roku zarejestrowano 4 przypadki zachorowań na gruźlicę (w tym 1 prątkująca i 1 wznowa) zapadalność – 11,12, nie notowano zgonów z powodu gruźlicy. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły również gruźlicy płuc. W 2022 roku nie rejestrowano gruźlicy wśród dzieci i młodzieży.

Liczba zachorowań na gruźlicę

Wykres 1. Zachorowania na gruźlicę w latach 2009-2023 w powiecie włodawskim.

W 2023 roku cztery zachorowania dotyczyły osób o statusie uchodźcy z Ukrainy (w tym 2 zachorowania na gruźlicę prątkującą). Dwa zachorowania dotyczyły rodzeństwa (siostry) w wieku 16 i 14 lat (jedno stwierdzono w wyniku badania osób z kontaktu), w 1 przypadku stwierdzono gruźlicę prątkującą (gruźlica wielolekooporna). Obie chore zostały hospitalizowane w Mazowieckim Centrum Leczenia Chorób Płuc i Gruźlicy w Otwocku.

Podjęto szereg działań w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się zachorowań m.in. objęto nadzorem epidemiologicznym osoby z kontaktu z pacjentami (w tym najbliższą rodzinę, osoby współzamieszkujące, mieszkańców ośrodka, w którym przebywała rodzina, uczniów ze szkół). Przeprowadzono wizytacje w miejscu czasowego pobytu, przekazano ulotki dot. chorób zakaźnych w języku ukraińskim; udzielono instruktażu i informacji w zakresie gruźlicy, objawów, postępowania, profilaktyki, szczepień ochronnych dzieci i młodzieży, diagnostyki i postępowania w zakresie gruźlicy; na bieżąco monitorowano sytuację epidemiologiczną i podejmowane działania. Współpracowano z lekarzami rodzinnymi, placówkami medycznymi, jednostkami specjalistycznymi w zakresie gruźlicy.

W 2023 r. objęto łącznie nadzorem 227 osób. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą poddanie dziecka badaniom sanitarno-epidemiologicznym, a także w przypadku wskazań, profilaktycznemu stosowaniu leków oraz nadzorowi epidemiologicznemu i lekarskiemu poprzez niezwłoczne zgłoszenie się do lekarza specjalisty w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy dla Dzieci i przedstawienie PPIS we Włodawie dokumentu potwierdzającego wykonanie niniejszego nakazu. Dziecko zgłosiło się do wymienionej poradni i znajduje się pod opieką lekarską.

W ramach współpracy w zwalczaniu gruźlicy do Powiatowego Lekarza Weterynarii we Włodawie wysyłane są zgłoszenia powiadamiające o rozpoznaniu gruźlicy u ludzi w gospodarstwach, w których są zwierzęta. W 2023 r. nie zgłoszono powyższej sytuacji.

5. Choroby przenoszone przez kleszcze:

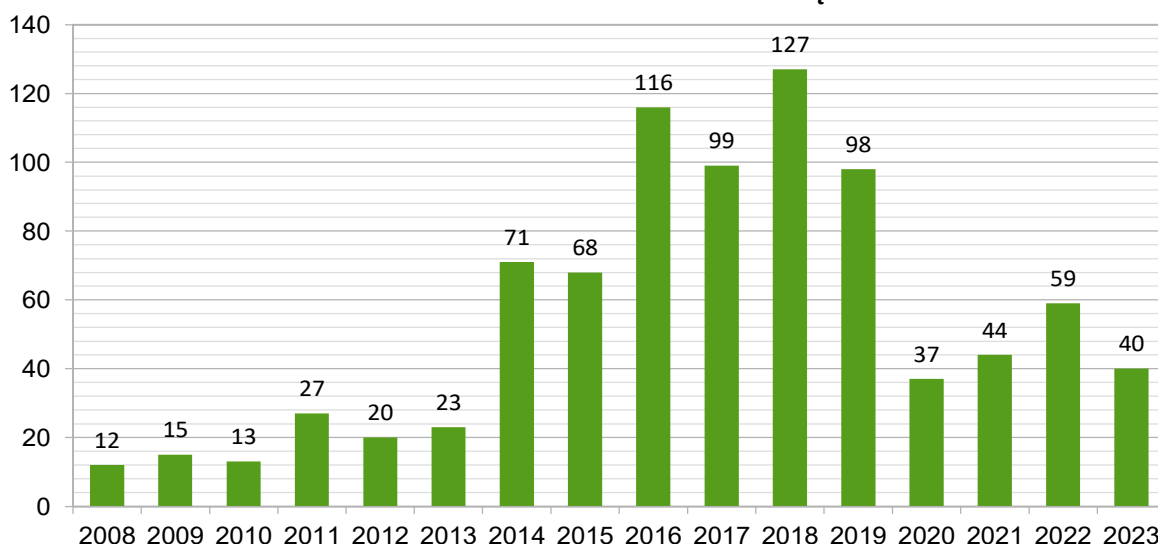
Borelioza z Lyme

W 2023 roku zarejestrowano 40 przypadków zachorowań na boreliozę (zapadalność – 112,27), natomiast w 2022 roku zarejestrowano 59 potwierdzonych przypadków (zapadalność 164). W jednym przypadku pacjent był hospitalizowany w SP WSS w Chełmie, natomiast w roku 2022 nie hospitalizowano żadnego chorego.

W przypadku 19 zachorowań podstawą rozpoznania był rumień wędrujący, w przypadku 21 zachorowań były to objawy ze strony układu kostno-stawowego oraz badania serologiczne przeciwciał w klasie IgG (Elisa i Western Blot). Dwa zachorowania dotyczyły dzieci w wieku 4 i 7 lat, pozostałe dotyczyły osób powyżej 20 roku życia.

Liczba zachorowań na boreliozę

Wykres 2. Zachorowania na boreliozę w latach 2008-2023 w powiecie włodawskim.

W 2023 r. podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowań na neuroboreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu (KZM).

6. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r., jak również w okresie analogicznym w 2022 r. nie zarejestrowano przypadków zakażenia HIV oraz zachorowań na AIDS.

7. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2023 roku zgłoszono 1 zachorowanie na kiłę (kiła nieokreślona). Zachorowanie dotyczyło mężczyzny w wieku 41 lat. Pacjent był hospitalizowany w SPSK nr 1 w Lublinie.

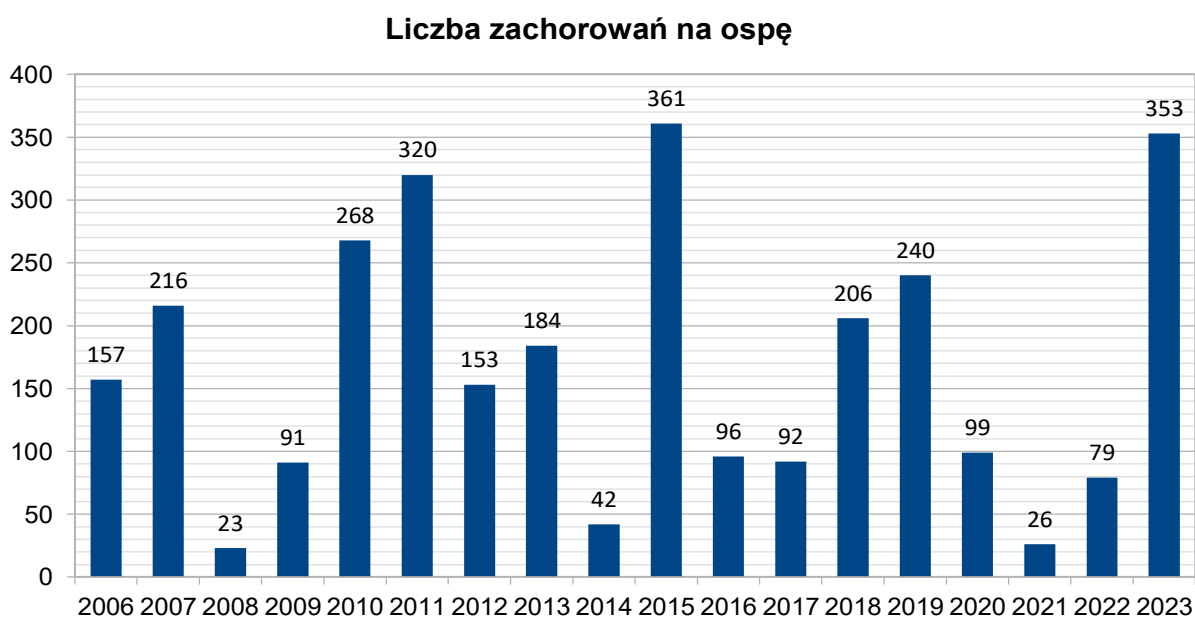
W 2022 roku nie zarejestrowano przypadków chorób przenoszonych drogą płciową (kiła, rzeżączka).

8. Inwazyjna choroba meningokokowa (ICHM)

W 2023 r., podobnie jak w 2022 r. nie rejestrowano zachorowań na inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*.

9. Ospa wietrzna, różyczka, świnka, krztusiec, płonica, odra

W 2023 roku zgłoszono 353 przypadki ospy wietrznej (współ. zapad. 990,8), co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 404,28% (70 przypadków). Żadna z osób chorych nie była szczepiona przeciwko ospie wietrznej.

Wykres 3. Zachorowania na ospę wietrzną w latach 2006-2023 w powiecie włodawskim.

W roku sprawozdawczym odnotowano również znaczny wzrost zachorowań na płonice – 31, w roku 2022 – zgłoszono 3 przypadki.

Zachorowań na różyczkę, krztusiec, odrę w 2023 roku nie rejestrowano, podobnie w okresie analogicznym w 2022 r.

W 2023 roku nie rejestrowano również zachorowania na świnkę, natomiast w 2022 zgłoszono 1 przypadek u 57-letniego mężczyzny.

10. Wirusowe zapalenie wątroby typu B, typu C i typu A

W 2023 r. zarejestrowano 6 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C (zgodnie z definicją zostały zakwalifikowane jako BNO) u 3 kobiet w wieku 40, 63, 67 lat i 3 mężczyzn w wieku 38, 50, 76 lat. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu wyniósł - 16,8. W 2022 roku zarejestrowano również 6 przypadków wzv typu C. Żadna z osób w momencie przeprowadzania wywiadu epidemiologicznego nie była hospitalizowana.

W 2023 r., nie wykazano przypadków wzv typu A, natomiast wykazano 1 przypadek wzv typu B u mężczyzny w wieku 38 lat (w 2022 r. nie zarejestrowano przypadków wzv typu B oraz wzv typu A). Po przeprowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych osoby chore na wzv typu C i osoby z otoczenia osoby chorej na wzv typu B zostały skierowane na szczepienia przeciwko wzv typu B.

11. Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych

W 2023 roku zarejestrowano 1 ognisko pokarmowe - czynnik etiologiczny *Salmonella enteritidis*. Zachorowania dotyczyły dwójki rodzeństwa - 3-letniego chłopca i 4-letniej dziewczynki. Dzieci były hospitalizowane, objawy u dzieci wystąpiły jednocześnie. Zbadano osoby ze styczości (wyniki ujemne). Źródło zakażenia pozostało nieustalone.

Współpracowano z sekcją Higieny Żywności i Żywienia w zakresie poboru prób do badania w postaci jajek z własnego gospodarstwa. Poinformowano Powiatową Inspekcję Weterynaryjną o wystąpieniu ogniska.

Ponadto zgłoszono 1 ognisko – czynnik etiologiczny *Clostridioides difficile*, w SPZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu (przeprowadzono kontrolę sanitarną – decyzji nie wydano).

Przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, ogniska zarejestrowano i opracowano w systemie elektronicznym ROE (Rejestr Ognisk Epidemicznych).

12. Wybrane choroby zakaźne przewodu pokarmowego:

Salmonelozy

W 2023 r. zarejestrowano 9 potwierdzonych przypadków zachorowań na salmonelozy - zatrucia pokarmowe (zapadalność - 25,2), 8 osób było hospitalizowanych (w 5 przypadkach czynnikiem etiologicznym była *Salmonella enteritidis*, w 4 *Salmonella* spp.). Natomiast w 2022 r. zarejestrowano 7 przypadków (zapadalność – 19,47).

Jedno zachorowanie dotyczyło osoby dorosłej w wieku 25 lat. Pozostałe przypadki dotyczyły dzieci i młodzieży w wieku 1, 2, 3, 4, 7, 15 i 17 lat.

W każdym przypadku przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby ze styczości, kierowano na badania, informowano o drogach szerzenia się zakażenia, zasadach higieny osobistej oraz właściwych warunkach przechowywania i przygotowywania żywności pochodzenia zwierzęcego. Osoby chore podlegały obowiązkowym badaniom do chwili uzyskania trzykrotnych ujemnych wyników badań.

W celu zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń i chorób zakaźnych w 1 przypadku stwierdzenia zachorowania wydano decyzję administracyjną z rygorem natychmiastowej wykonalności nakazującą niezwłoczne wstrzymanie się od wykonywania pracy na stanowisku magazynier do czasu uzyskania 3-krotnych ujemnych wyników badań w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* i *Shigella*. Po uzyskaniu 3-krotnych ujemnych wyników badań w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* i *Shigella* wydano decyzję stwierdzającą wygaśnięcie ww. nakazu.

Giardioza

Ponadto w 2023 roku zarejestrowano jeden przypadek giardiozy, potwierdzonej poprzez wykrycie cyst badaniem mikroskopowym. Zachorowanie dotyczyło kobiety w wieku 68 lat.

13. Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe:

Nie rejestrowano bakteryjnych zatruc pokarmowych wywołanych jadem kiełbasianym.

14. Inne bakteryjne zatrucia jelitowe:

W 2023 r. zarejestrowano 23 przypadki zakażeń *Clostridioides difficile* –zapadalność - 64,5. Zgłoszenia otrzymano z SP ZOZ Włodawa – 9, z SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu – 5 osób (w tym 2 osoby z ogniska) oraz 9 zgłoszeń ze szpitali spoza terenu powiatu włodawskiego.

W 2022 r. odnotowano 37 zakażeń jelitowych o etiologii *Clostridioides difficile* (3 osoby z ogniska), zapadalność – 102,91. Zgłoszenia otrzymano z SP ZOZ Włodawa – 7 (w tym 3 osoby z ogniska), z SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Puc w Adampolu – 3 osoby oraz 6 zgłoszeń ze szpitali spoza terenu powiatu włodawskiego.

Nie rejestrowano bakteryjnych zakażeń wywołanych przez *Campylobacter*.

Zgłoszono również 10 przypadków biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (zapadalność 28,06), w tym 5 przypadków dzieci do lat 2 (w 2022 r. zarejestrowano 11 przypadków, zapadalność 30,59). Jeden przypadek dotyczył dziecka w wieku do 2 lat.

15. Wirusowe zakażenia jelitowe

W analizowanym okresie sprawozdawczym zarejestrowano 51 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe - zapadalność 143,1 (w 2022 r. zarejestrowano 125 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – zapadalność – 350), w tym:

- 7 przypadków zakażeń wywołanych przez rotawirusy - zapadalność 19,6 (w 2022 r. - 32 zapadalność – 89,0),
- 0 przypadków zakażeń wywołanych przez norowirusy (w 2022 r. – 5, zapadalność – 19,91),
- 3 przypadki zakażeń wywołanych przez adenowirusy- zapadalność 8,42 (w 2022 r. – 5, zapadalność – 19,91),
- 41 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – nieokreślone – zapadalność 115,08 (w 2022 r. – 83, zapadalność – 89,0).

Spośród wszystkich przypadków wirusowych zakażeń jelitowych 5 przypadków dotyczyło dzieci w wieku do lat 2. Natomiast 2022 roku, 27 przypadków dotyczyło dzieci w wieku do lat 2.

16. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

W 2023 roku zgłoszono 29 przypadków podejrzeń narażenia na wściekliznę, zgłoszenia dotyczyły pogryzień przez psy - 14, przez koty - 12, przez szczura – 1, przez mysz – 1, przez nietoperza – 1. W 6 przypadkach (tak jak w 2022 r.) skierowano pacjentów na poekspozycyjne szczepienia przeciwko wściekliznie.

W 2022 roku zgłoszono 39 przypadków podejrzeń narażenia na wściekliznę (35 przez psy, 4 przez koty).

W 2023 roku do PSSE we Włodawie wpłynęło 5 ujemnych wyników badań w kierunku obecności wirusa wścieklizny (m.in. kot, lis, pies, nietoperz).

17. Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14-tu. W 2023 roku, jaki i w 2022 r. nie zgłoszono przypadków ostrych porażenia wiotkich.

18. W 2023 roku zarejestrowano 4 zgony z powodu chorób zakaźnych. W 3 przypadkach przyczyną zgonu było pośrednio lub bezpośrednio zakażenie COVID-19, w 1 przypadku gruźlica. Natomiast w 2022 r. zarejestrowano 21 zgonów z powodu chorób zakaźnych. We wszystkich przypadkach przyczyną zgonu było pośrednio lub bezpośrednio zakażenie COVID-19.

19. Prowadzono współpracę z pionem OZ w zakresie w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych, w tym promocji szczepień ochronnych. Podejmowano również działania przeciwepidemiczne i informacyjno-edukacyjne w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie i napływem uchodźców na teren powiatu włodawskiego w miejscach czasowego pobytu, (na nadzorowanym terenie nie ma zlokalizowanego ośrodka dla uchodźców oraz punktu recepcyjnego), przeprowadzając wizytacje/ogłędziny w wyżej wymienionych obiektach; dystrybuowano materiały/ulotki i udzielano informacje dotyczące szczepień ochronnych oraz chorób zakaźnych; monitorowano występowanie zakażeń i chorób zakaźnych wśród uchodźców. Prowadzone działania prozdrowotne promowane były w mediach lokalnych (prasa, radio) oraz zamieszczane na stronie internetowej PSSE we Włodawie.

20. Wnioski

1) W 2023 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym **znaczny wzrost zachorowań** odnotowano w przypadku takich jednostek chorobowych jak: ospa, płonica, róża. Nieznaczny wzrost dotyczy zachorowań na salmonelozę. **Natomiast znaczny spadek zachorowań** odnotowano w przypadku takich jednostek jak: borelioza, wirusowe zakaż. jelitowe wywołane przez rotawirusy, zakażenia *Clostridioides difficile*, wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone.

2) W 2023 roku na obszarze powiatu włodawskiego **nie występowały zachorowania** m.in. na: błonicę, tężec, krztusiec, nagminne porażenia dziecięce (polio), odrę, świnkę, różyczkę, kamylobakteriozę, inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, KZM, i WZW typu A, zakażenia HIV i zachorowania na AIDS.

W 2023 roku powiecie włodawskim nie rejestrowano chorób rzadkich, przypadków chorób zalekanych z innych stref klimatycznych oraz chorób występujących sporadycznie.

4) W roku sprawozdawczym wykazano zachorowania na jednostki chorobowe nie notowane w latach poprzednich takie jak: kiła, wirusowe zapalenie opon mózgowych nieokreślone, giardioza czy wzw B.

5) W 2023 r. zapadalność na COVID-19 była znacznie mniejsza (338 zachorowań) niż w 2022 r. (2146 zachorowań), natomiast odnotowano znaczny wzrost zapadalności na grypę i infekcje grypopodobne. Przyczyną ww. sytuacji może być utrata czujności po pandemii covid, zaprzestanie stosowania reżimu sanitarnego oraz nieszczepienie się przeciw grypie.

Istotne jest edukowanie społeczeństwa w zakresie korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, co wiąże się z koniecznością propagowania profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych, w tym popularyzacji szczepień ochronnych.

6) W 2023 roku wzrosła liczba chorych na gruźlicę. W latach 2020-2022, w czasie obowiązujących obostrzeń w związku z pandemią (kwarantanny, izolacje) wykrywano mniej przypadków gruźlicy. Było to spowodowane wprowadzonymi ograniczeniami w związku z pandemią oraz mniejszą ilością wykonywanych badań zdrowotnych. Wzrost zachorowań ma również związek z konfliktem zbrojnym na Ukrainie i napływem uchodźców w powiecie.

W dalszym ciągu należy monitorować zachorowania na gruźlicę, kontynuować wzmożony nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę oraz podejmować działania celem objęcia nadzorem i badaniem osoby ze styczności z chorym na gruźlicę.

7) W celu prowadzenia skutecznych działań przeciwepidemicznych istotna jest współpraca z innymi pionami ONS oraz kontynuowanie współpracy z pionem oświaty zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych, w tym promocji szczepień ochronnych.

Stan sanitarny podmiotów leczniczych, wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu włodawskiego w 2023 roku

1. Działalność kontrolna i postępowanie administracyjne

Według ewidencji na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie powiatu włodawskiego, ogółem funkcjonowało 60 podmiotów leczniczych, w tym: 4 - wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (2 szpitale, 1 hospicjum, 1 - inne), 25 - wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (16 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów z izbą chorych, lecznic, 2 zakłady badań diagnostycznych i medycznych laboratoriów diagnostycznych, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej oraz 5 innych ambulatoriów wykonujących świadczenia zdrowotne); 31 - praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą.

W 2023 r. w ramach prowadzonego nadzoru wykonano ogółem 63 kontrole sanitarne, w tym: tematycznych - 1, interwencyjnych - 0, sprawdzających – 4.

Wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji merytorycznych, 4 decyzje płatnicze oraz 6 decyzji zmieniających termin realizacji określonych obowiązków. Za stwierdzone nieprawidłowości nie nakładano mandatów karnych.

2. Sytuacja epidemiologiczna w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

W 2023 r. podmioty lecznicze działające na terenie powiatu włodawskiego zgłosiły do Państwowej Inspekcji Sanitarnej 4 ogniska epidemiczne, w tym 3 ogniska wywołane wirusem *Sars-CoV-2*, 1 ognisko - *Clostridioides difficile*.

W związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego – czynnik etiologiczny *Clostridioides difficile*, przeprowadzono kontrolę w SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu. Zespół Zakażeń Szpitalnych podjął działania zgodnie z zapisami zawartymi w obowiązujących w podmiocie procedurach: Rekomendacja postępowania w przypadku pacjenta z *Clostridioides difficile*, Zasady izolacji pacjentów z chorobą zakaźną, Postępowanie w przypadku wystąpienia ogniska epidemicznego, Higieniczne mycie i dezynfekcja rąk. Decyzji administracyjnych nie wydano.

W 2023 roku w obydwu szpitalach przeprowadzono planowe kontrole sanitarne w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych.

3. Lecznictwo zamknięte

3.1. Stan sanitarno-techniczny szpitali na terenie powiatu włodawskiego w 2023 roku

Pod nadzorem PSSE we Włodawie (na dzień 31.12.2023 r.) znajdują się 2 szpitale (SP ZOZ we Włodawie i SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu) oraz Hospicjum we Włodawie.

Prowadzony nadzór nad placówkami lecznictwa zamkniętego dotyczył oceny stanu sanitarno-technicznego, zaopatrzenia w materiały i sprzęt medyczny, przestrzegania procedur sanitarno-epidemiologicznych obowiązujących w danym podmiocie, prawidłowości prowadzenia procesów dekontaminacji, w tym mycia, dezynfekcji i sterylizacji, ich kontroli skuteczności i dokumentowania, przeprowadzania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, w tym przeprowadzania kontroli wewnętrznych oraz oceny szpitala w zakresie zakażeń szpitalnych.

W 2023 roku przeprowadzono w tej grupie podmiotów 11 kontroli sanitarnych. W 2023 roku stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny i techniczny w 2 nadzorowanych szpitalach.

1. Szpital SP ZOZ we Włodawie

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące złego stanu sanitarnego i sanitarno-technicznego oraz 1 decyzję płatniczą (2 decyzje wydane w styczniu 2024r.) oraz 1 decyzję zmieniającą termin realizacji

2. Szpital SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu – w 2023 roku decyzji nie wydawano.

Wydano 3 decyzje zmieniające termin realizacji określonych obowiązków na 2024 rok.

W ostatnich latach poprawił się stan sanitarno-techniczny podmiotu, przeprowadzono szereg modernizacji mających na celu poprawę warunków świadczenia usług medycznych i dostosowania do obowiązujących przepisów prawnych (w miarę możliwości finansowych i zezwoleń konserwatora zabytków na wykonywanie prac remontowych

- w 2023 roku przeprowadzono remont i modernizację 2 pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pacjentów oraz pomieszczeń Pracowni RTG.

3. Hospicjum we Włodawie

We wrześniu 2022 roku oddano do użytkowania pomieszczenia hospicjum w nowej lokalizacji. Przeprowadzono 1 planową kontrolę sanitarną. Podmiot spełnia wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (tym samym zrealizował wymagania zawarte w programie dostosowawczym).

Wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą nie zostały zrealizowane w dalszym ciągu przez:

1. SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu - niespełnienie wymagań określonych w ww. rozporządzeniu dotyczą wyposażenia sal łóżkowych w meble umożliwiające ich mycie i dezynfekcję (dotyczy zabytkowych szaf wnękowych, pozostałe meble i wyposażenie sal prawidłowe), szerokości drzwi w salach umożliwiające ruch pacjentów na łóżkach (w 10 salach jest możliwy ruch łóżkowy) – wydana decyzja administracyjna;

2. Szpital SP ZOZ we Włodawie - PPIS we Włodawie przejął nadzór nad szpitalem SP ZOZ we Włodawie od 15.03.2020 r. - niespełnienie wymagań dotyczyło braku dogodnego połączenia Centralnej Sterylizatorni z Blokiem Operacyjnym, brak pomieszczenia do mycia wózków i innych elementów transportowych - wydana decyzja administracyjna.

Natomiast 2 podmioty (Hospicjum we Włodawie i NZOZ Przychodnia Lekarzy Specjalistów), które występowały do PPIS we Włodawie w 2019 roku z wnioskiem dotyczącym oceny wpływu niespełnionych wymagań na bezpieczeństwo pacjentów, w 2023 roku zrealizowały te wymagania.

3.2. Ocena podmiotów leczniczych w zakresie dezynfekcji i sterylizacji.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą stosowały sprzęt jednorazowego i wielorazowego użytku. Podczas kontroli oceniano prawidłowość prowadzenia procesów mycia i dezynfekcji sprzętu i narzędzi medycznych, uwzględniając dobór stosowanych środków dezynfekcyjnych w zakresie stężenia, czasu oraz sposób wykonania procesów dezynfekcji. Wszystkie kontrolowane w 2023 roku podmioty dysponowały dostateczną ilością środków dezynfekcyjnych. We wszystkich podległych podmiotach wykonujących działalność leczniczą stosowano środki dezynfekcyjne zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych. Preparaty dezynfekcyjne dobierane były właściwie pod względem przeznaczenia, spektrum działania i prawidłowo przechowywane. Dobór preparatów uzależniony był od ich zastosowania tj. rodzaju powierzchni, stopnia zabrudzenia oraz dezynfekowanego materiału ze środkiem dezynfekcyjnym.

Dezynfekcja sprzętu wielokrotnego użycia prowadzona była w specjalnie do tego wydzielonych i opisanych pojemnikach ze szczelnymi pokrywami oraz sitem, dostosowanymi

do ilości oraz rodzaju dezynfekowanego sprzętu. Pojemniki właściwie oznakowanie tj. nazwa preparatu, stężenie, data przygotowania z uwzględnieniem godziny, dane osoby przygotowującej roztwór. Personel odpowiedzialny za dezynfekcję ma na wyposażeniu stosowne środki ochrony osobistej. Przestrzegano stężeń i czasu ekspozycji na działanie roztworu zaleconych przez producenta.

Sposób przechowywania preparatów dezynfekcyjnych nie budził zastrzeżeń. Środki przechowywane były w oryginalnych opakowaniach w wyznaczonych do tego celu miejscach- w zamykanych szafach znajdujących się w pomieszczeniach porządkowych lub w wyznaczonych do tego celu miejscach w gabinetach zabiegowych. Sposób przechowywania preparatów dezynfekcyjnych nie budził zastrzeżeń. Zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne dla potrzeb szpitali było wystarczające.

Dezynfekcja narzędzi prowadzona była w wydzielonych miejscach w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych lub w oddzielnych pomieszczeniach, w których zainstalowane są zlewy dwukomorowe oraz umywalki, wyposażone w baterie uruchamiane bez kontaktu z dłonią, środek dezynfekcyjny, środek myjący, ręczniki jednorazowego użytku.

Wszystkie stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk wyposażone były w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozownik z preparatem do dezynfekcji rąk, dozownik z płynnym mydłem, podajnik na ręczniki jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki. W przypadku wykonywania mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku w gabinetach oprócz umywalk dodatkowo zainstalowane były zlewy.

We wszystkich placówkach służby zdrowia opracowano i wdrożono procedury postępowania w zakresie mycia, dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego wielokrotnego użycia.

Wyposażenie wszystkich podmiotów wykonujących działalność leczniczą w sprzęt jednorazowego użycia, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz środki ochrony osobistej personelu oceniono jako prawidłowe. Rodzaj sprzętu, środki myjące oraz preparaty do dezynfekcji dostosowane były do potrzeb podmiotu.

W placówkach lecznictwa zamkniętego stosowano sprzęt jednorazowego i wielorazowego użytku.

- szpital SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc stosuje sprzęt jednorazowego użytku, w przypadku sprzętu wielorazowego użytku ma podpisaną umowę z SP ZOZ we Włodawie na wykonywanie ww. usług (dotyczy akcesoriów do bronchoskopu, proces mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku odbywał się w gabinecie zabiegowym, prowadzona jest kontrola skuteczności mycia i dezynfekcji bronchoskopu, przeprowadzana kontrola na pozostałość białka podczas mycia i dezynfekcji bronchoskopu, wskaźniki umieszczone w dokumentacji przeprowadzanych zabiegów). W 2023 roku zakupiono nowy wideobronchoskop Pentax wraz z myjką automatyczną.

- w szpitalu SP ZOZ we Włodawie sterylizacja sprzętu wielorazowego użytku przeprowadzana jest w Centralnej Sterylizatorni.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej we Włodawie posiada wdrożony Zintegrowany System Zarządzania Jakością ISO 9001:2015 (medyczne), ISO 14001:2015 (ochrona środowiska) oraz standardy akredytacyjne.

W 2023 roku w wyniku przeprowadzonej kontroli sanitarnej stwierdzono brak dogodnego połączenia centralnej sterylizatorni z zespołem operacyjnym (blokiem operacyjnym) oraz innymi jednostkami organizacyjnymi szpitala, brak w strefie brudnej CS pomieszczenia do mycia i dezynfekcji wózków i innych elementów transportowych.]

Narzędzia wielorazowego użytku w oddziałach poddawane są wstępnej dezynfekcji (w przypadku konieczności dezynfekcji w dni wolne przeprowadzana jest dezynfekcja wysokiego poziomu), następnie narzędzia są myte i osuszone, pakowane i transportowane do Centralnej Sterylizatorni Szpitala przez pracownika oddziału, gdzie poddawane są właściwej dezynfekcji, a następnie sterylizacji.

Na wyposażeniu CS znajdują się dwie przelotowe myjnie-dezynfektory, sprawdzana jest jakość mycia i podejmowana jest decyzja o zwolnieniu wsadu na podstawie prawidłowych wyników testów chemicznych, biologicznych, kontroli skuteczności mycia maszynowego i dezynfekcji termicznej. Częstotliwość i sposoby kontroli fizycznej, chemicznej i biologicznej są zgodne z zapisami zawartymi w opracowanej i wdrożonej procedurze: „Procedura kontroli skuteczności procesu sterylizacji”.

- Hospicjum we Włodawie - stosuje sprzęt jednorazowego i wielorazowego użytku. Dezynfekcja przeprowadzana jest w pojemniku z sitem z pokrywą, właściwie oznakowanym.

Sterylizacja narzędzi wielorazowego użytku przeprowadzana jest w Centralnej Sterylizatorni SP ZOZ Włodawa zgodnie z zawartą umową.

Materiał sterylny przechowywany jest w zamykanych szafkach, prawidłowo zabezpieczony przed zanieczyszczeniem i uszkodzeniem, oznakowany metkownicą (daty prawidłowe). Prowadzony jest rejestr materiału przekazanego do sterylizacji oraz rejestr wskaźników chemicznych. Pakiet przyporządkowany do pacjenta.

4. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Na terenie powiatu włodawskiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 25 podmiotów leczniczych, w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice, zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne ambulatoria wykonujące świadczenia zdrowotne).

Skontrolowano 20, wydano 1 decyzję administracyjną.

Na 20 skontrolowanych placówek lecznictwa otwartego, w 1 z nich stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny.

Na dzień 31.12.2023r. jeden podmiot (przychodnia) nie spełnia wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, które dotyczyły:

- Przychodnia AOS SP ZOZ we Włodawie – brak bezpośredniego połączenia gabinetu, w którym udzielane są świadczenia zdrowotne w zakresie urologii z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet.

W 2023 roku poprawę stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego uzyskano w przypadku:

- Przychodni Lekarzy Specjalistów we Włodawie - zrealizowano zalecenia PPIS we Włodawie w związku z prowadzeniem 3 postępowań administracyjnych, a mianowicie: zapewniono bezpośrednie połączenie gabinetu badań ginekologicznych z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet, zapewniono całkowite wyodrębnienie pomieszczeń przychodni od pomieszczeń wykorzystywanych przez innych użytkowników niebędących podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, zapewniono właściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń (zrealizowano program dostosowawczy).

- Dział Laboratoryjny SP ZOZ Włodawa – zrealizowano zalecenia decyzji PPIS we Włodawie dotyczącej złego stanu sanitarnego pomieszczeń i mebli.

Z każdym rokiem stan sanitarno-techniczny podmiotów udzielających ambulatoryjne świadczenia zdrowotne ulega znacznej poprawie. Czystość bieżąca pomieszczeń podmiotów leczniczych nie budziła zastrzeżeń. We wszystkich podmiotach wydzielono pomieszczenia porządkowe. Wyposażenie w sprzęt jednorazowego użytku, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz środki ochrony osobistej personelu dostosowano do potrzeb.

Kontrolowane podmioty lecznicze wdrożyły i realizowały procedury zapobiegające zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym m.in. dotyczące dezynfekcji i sterylizacji sprzętu, powierzchni, pomieszczeń, sprzątnięcia, mycia i dezynfekcji rąk, postępowania z brudną i czystą bielizną oraz postępowania z odpadami zakaźnymi.

Większość placówek lecznictwa otwartego, stosuje sprzęt jednorazowego użytku. Tylko w 3 podmiotach stosowany jest sprzęt wielorazowego użytku (podmioty, które posiadają gabinety stomatologiczne), który sterylizowany jest w autoklawach parowych. Ponadto 2 przychodnie mają zawartą umowę z SP ZOZ we Włodawie.

W podmiotach leczniczych przeprowadzano kontrole wewnętrzne w zakresie przestrzegania opracowanych i wdrożonych procedur higienicznych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Kontrole dokumentowano raportami z przeprowadzonych czynności. Stan techniczny, sanitarny i funkcjonalny kontrolowanych podmiotów leczniczych nie budził zastrzeżeń.

Podmioty posiadały opracowane procedury dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych.

Zaopatrzenie w środki czystościowe i dezynfekcyjne dostosowane jest do potrzeb podmiotu. Podmioty dysponowały dostateczną ilością środków dezynfekcyjnych. Stanowiska

mycia rąk wyposażono w odpowiednie preparaty myjące i dezynfekcyjne, ręczniki jednorazowe oraz instrukcję higienicznego mycia i odkażania rąk.

5. Działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W 2023 r. roku na terenie powiatu włodawskiego funkcjonowało 31 praktyk zawodowych indywidualnych i grupowych prowadzących działalność leczniczą. Skontrolowano 22 obiekty, decyzji administracyjnych nie wydawano.

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę stomatologiczną

Na terenie powiatu włodawskiego funkcjonowało 19 gabinetów stomatologicznych, w tym 16 w ramach indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej oraz 3 gabinety działające w ramach przychodni, w tym w Ambulatorium ZK Karnego. Skontrolowano wszystkie gabinety, decyzji administracyjnych nie wydano.

Podczas czynności kontrolnych poddawano ocenie procedury sanitarno-epidemiologiczne zapobiegające występowaniu zakażeń i chorób zakaźnych, procesy dekontaminacji powierzchni i sprzętu medycznego wielokrotnego użytku oraz stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń. W podmiotach, w których ze względu na charakter udzielanych świadczeń zdrowotnych i wykonywanych zabiegów może dochodzić do zakażeń, szczególną uwagę zwracano na przeprowadzanie procesów dekontaminacji - mycie, dezynfekcję, sterylizację, ich dokumentowanie i kontrolę, a także na aktualność wdrożonych w podmiotach leczniczych procedur dekontaminacji narzędzi realizowanych w oparciu o wytyczne pt: "Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów, wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia (wydanie drugie, październik 2017)". Większość nadzorowanych podmiotów dostosowuje się do ww. wytycznych.

Roztwory środków dezynfekcyjnych przygotowywane są codziennie, na bieżąco. Wszystkie środki dezynfekcyjne są z właściwą datą ważności. Stosowane środki dezynfekcyjne dostosowane są do potrzeb zakładu. Personel medyczny jest wyposażony i stosuje środki ochrony indywidualnej. Podmioty są właściwie wyposażone w środki do dezynfekcji powierzchni i dezynfekcji rąk. Podmioty posiadały opracowane procedury dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych.

Większość podmiotów wykonujących działalność leczniczą nie posiadała mechanicznych urządzeń do mycia i dezynfekcji sprzętu medycznego. Mycie i dezynfekcja narzędzi odbywała się głównie w sposób manualny, 7 gabinetów stomatologicznych posiada myjki ultradźwiękowe. 1 gabinet posiada urządzenie DAC Universal firmy SIRONA, które automatycznie przepłukuje, smaruje i sterylizuje turbinki oraz proste i kątowe końcówki. Mycie i dezynfekcja narzędzi odbywała się głównie w sposób manualny. Podmioty przeprowadzają kontrolę skuteczności mycia stosując 1 x w tygodniu testy pozostałości białkowych PRO CLEAN.

Sterylizacja przeprowadzana jest w wydzielonym miejscu gabinetu stomatologicznego lub w wydzielonych pomieszczeniach, rozwiązanie przestrzenne sterylizatorni zapewnia na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylonego, stanowisko higieny rąk jest zorganizowane poza blatem roboczym.

Podmioty w ramach lecznictwa otwartego i prywatnych praktyk lekarskich stosowały do sterylizacji materiałów i narzędzi 19 autoklawów parowych.

Prowadzono kontrolę wewnętrzną procesów sterylizacji: fizyczną, chemiczną i biologiczną.

- Kontrola fizyczna procesu sterylizacji – autoklawy wyposażone są w drukarki z których sporządzany jest wydruk pracy autoklawu (temperatura, czas, ciśnienie, podpis osoby przeprowadzającej sterylizację – wydruki archiwizowane),

- Wprowadzana jest kontrola autoklawu w zakresie skuteczności próżni wstępnej, a tym samym penetracji pary wodnej do wgłębień poprzez wykonywanie testów Bowie-Dick, umieszczając wskaźnik w komorze autoklawu lub w urządzeniu Helix PCD. Test wykonywany jest przed rozpoczęciem pierwszego cyklu sterylizacji parowej w danym dniu roboczym

- Kontrola chemiczna - wskaźniki chemiczne klasy 4 do każdego pakietu, w ramach kontroli wsadu stosowany jest wskaźnik chemiczny typu 5 lub 6 wkładany do autoklawu (pakiet reprezentatywny) lub stosowany w urządzeniu PCD.

- kontrola biologiczna sterylizacji prowadzona jest przy pomocy testów ampułkowych umieszczając wskaźnik w komorze górnej i dolnej sterylizatora lub wewnątrz urządzenia PCD. Większość kontrolowanych podmiotów przeprowadza od 2019 roku we własnym zakresie biologiczną kontrolę procesu sterylizacji. Kontrola przeprowadzana jest wskaźnikami biologicznymi, które są inkubowane w inkubatorze testów biologicznych.

W gabinetach stomatologicznych zwracano również uwagę na sposób postępowania przed i po wizycie pacjenta w gabinecie, dezynfekcję powierzchni w pobliżu pacjenta (np. lampa, fotel, stolik), postępowanie ze sprzętem obrotowym, systemami ssącymi i końcówkami stomatologicznymi.

Podmioty posiadają opracowane procedury związane z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji, postępowaniem z materiałami i narzędziami po sterylizacji, procedury związane z transportem i przechowywaniem materiałów sterylnych oraz sposobu kontroli prowadzonych procesów dekontaminacji i prowadzoną dokumentację sterylizacji

6. Odpady medyczne

We wszystkich podmiotach wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu prowadzona była segregacja odpadów w miejscu ich wytwarzania.

Sposób przechowywania odpadów w miejscu ich wytwarzania jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Odpady medyczne zbierane są selektywnie. Stosowany jest podział na odpady medyczne zakaźne i pozbawione właściwości niebezpiecznych. Podmioty lecznicze posiadają zawartą umowę na świadczenie usług w zakresie odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów medycznych z firmami specjalistycznymi.

Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą posiadały opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi.

7. Szczepienia ochronne

Sekcja Nadzoru P/Epidemicznego w 2023 roku prowadziła także nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych. Szczepienia ochronne wykonywane były w 11 punktach szczepień (2 punkty szczepień: oddział noworodkowy i Izba Przyjęć), wszystkie objęte są nadzorem przez PSSE we Włodawie.

W 2023 roku na terenie powiatu włodawskiego przeprowadzono 11 kontroli punktów szczepień. Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno-techniczny gabinetów szczepień, przestrzeganie zachowania terminów i odstępów między szczepieniami, prawidłową gospodarkę nad szczepionkami przeznaczonymi do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, zachowaniem zasad łańcucha chłodniczego podczas transportu oraz przechowywania szczepionek, sporządzanie sprawozdań z wykonanych szczepień oraz w zakresie osób uchylających się od szczepień, prawidłowe prowadzenie dokumentacji szczepień ochronnych, sposób przekazywania kart uodpornienia, sposób dokumentowania oraz zgłaszanie niepożądanych odczynów poszczepiennych, wypełnianie przez lekarza obowiązku informowania pacjentów o szczepieniach ochronnych, sposób dokumentowania lekarskiego badania kwalifikacyjnego przed szczepieniem. Szczególną uwagę zwrócono na monitorowanie terminów ważności preparatów szczepionkowych, wykorzystywanie preparatów szczepionkowych w terminie ważności, procedury monitorowania i utylizacji szczepionek. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie prowadziła dystrybucję preparatów szczepionkowych do jedenastu podmiotów realizujących Program Szczepień Ochronnych.

W roku 2023 nie doszło do przeterminowania preparatów szczepionkowych w PSSE we Włodawie. Podmioty lecznicze pobierające preparaty szczepionkowe z PSSE we Włodawie zachowują łańcuch chłodniczy pobranych preparatów szczepionkowych.

W podległych placówkach preparaty szczepionkowe przechowywane są w urządzeniach chłodniczych, w których monitorowana jest temperatura. Monitorowanie temperatury prowadzone jest również w dni wolne od pracy.

Punkty szczepień, podlegające działaniom Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie, posiadają opracowane pisemnie i wdrożone procedury, instrukcje

postępowania na wypadek awarii energetycznych, awarii urządzeń chłodniczych, transportu, przyjmowania i przechowywania preparatów szczepionkowych, identyfikacji i wyodrębniania szczepionek o bliskim terminie upływu daty ważności, postępowania ze szczepionkami dla których już upłynął termin ważności oraz przekazania ich do utylizacji. Większość podległych punktów szczepień posiada agregaty prądotwórcze, część punktów szczepień posiada elektroniczny system powiadamiania sms o przekroczeniach temperatury w urządzeniach chłodniczych (cztery punkty).

Całą populację dzieci i młodzieży powiatu włodawskiego objęto fachową opieką medyczną przez lekarzy pediatrów, lekarzy rodzinnych, pielęgniarki posiadające kwalifikacje w zakresie szczepień ochronnych.

Podmioty lecznicze dostosowały przyjęcia dzieci do szczepień zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie włodawskim opracowano na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji szczepień ochronnych (MZ-54) za 2023 rok z poszczególnych punktów szczepień działających na terenie powiatu włodawskiego.

Szczepienie p/WZW typu B

Szczepienie p/WZW typu B w 1 roku życia kształtuje się na poziomie 86,86%, w tym dawka pierwotna 42,42% i dawka uzupełniająca 44,44%. Natomiast w przypadku dzieci w 2 roku życia wynosi 98,39%, w tym na dawce pierwotnej 4,82%, na dawce uzupełniającej 93,57%.

Szczepienie p/gruźlicy

Poziom uodpornienia p/gruźlicy w powiecie włodawskim w 2023 roku wyniósł – 96,97% zaszczepionej populacji, w 2022 roku – 96,61% zaszczepionej populacji. Brakujące szczepienia są uzupełniane.

Szczepienie p/zakażeniom rotawirusowym

Szczepienie wprowadzone do kalendarza szczepień - Programu Szczepień Ochronnych od 2021 roku. W roku 2022 poziom wyszczepienia w powiecie włodawskim wyniósł 87,95%, w roku 2023 – 63,13%

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi

Szczepieniem przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi w 1 roku życia – szczepienie podstawowe - dawka pierwotna, objęto 57,07% dzieci, natomiast w 2 roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi zaszczepiono 93,98% populacji. Szczepienie podstawowe rozłożyło się w następujący sposób: szczepienie podstawowe - dawka pierwotna – 56,63%, szczepienie podstawowe dawka uzupełniająca – 37,35%.

W trzecim roku życia szczepieniem podstawowym objęto 95,73% populacji. Szczepienie podstawowe - dawką pierwotną objęto – 8,54%, dawką uzupełniająca – 87,19% populacji.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis w 6 roku życia

Stan uodpornienia dzieci w 6 roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz p/poliomyelitis wynosi 98,65%, w tym: szczepienie podstawowe - dawka pierwotna – 0,54%, dawka uzupełniająca – 18,11%; szczepienie przypominające – I. dawka – 80,00%.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi w 14 roku życia

Poziom uodpornienia kształtuje się na poziomie 99,74% - szczepienie przypominające: - I. dawka – 8,88 %, II. dawka – 90,86%.

Szczepienie p/błonicy, tężcowi, krztuścowi w 19 roku życia.

Poziom uodpornienia wynosi 99,7% - szczepienie przypominające I. dawka – 0,57%, szczepienie przypominające II. dawka – 13,79%, szczepienie przypominające III. dawka – 85,34%.

W roczniku – 2004 - młodzież z dawki uzupełniającej szczepienia podstawowego - została zaszczepiona, część młodzieży pozostaje na szczepieniu przypominającym I. dawka. Jest to młodzież pochodząca z Ukrainy ucząca się w Liceum Ogólnokształcącym we Włodawie i zamieszkała w internacie przy szkole – II LO Włodawa. Szczepienia mogą być kontynuowane po powrocie dzieci do nauki i po uzyskaniu zgód rodziców na brakujące szczepienia. W obecnym czasie trwa konflikt zbrojny na terenie Ukrainy. Część młodzieży powróciło i kontynuuje naukę w powiecie włodawskim.

Szczepienie przeciw odrze, śwince, różyczce

Stan zaszczepienia dzieci w 6 roku życia p/ odrze, śwince, różyczce – szczepienie podstawowe – 27,84%; szczepienie przypominające – 70,81%. Stan uodpornienia populacji jest na poziomie 98,65%.

Szczepienia p/odrze, śwince, różyczce w 10 roku życia

Stan uodpornienia populacji w 10 roku życia p/odrze, śwince, różyczce kształtuje się na poziomie 98,29%, w tym dawka przypominająca – 94.60%, dawka podstawowa – 3,69%.

Szczepienia p/ pneumokokom

W pierwszym roku życia zaszczepiono 63,13% populacji. W drugim roku życia szczepienie podstawowe – pierwotne na poziomie 22,09% wyszczepienia populacji, szczepienie podstawowe – uzupełniające – na poziomie 73,09% wyszczepienia populacji. Stan uodpornienia populacji w drugim roku życia jest na poziomie 95,18%.

Szczepienia p/Haemophilus influenzae typu b

W pierwszym roku życia zaszczepiono 57,07% populacji. Drugi rok życia kształtuje się ogólnie na poziomie 93,98% populacji. Szczepienie podstawowe – pierwotne na poziomie 56,63% populacji, szczepienie podstawowe – uzupełniające – na poziomie 37,35% wyszczepienia populacji.

Po analizie sprawozdania MZ-54 za rok 2022 oraz 2023 wykonawstwo szczepień obowiązkowych w niektórych grupach wiekowych poszczególnych chorób kształtuje się na poziomie:

- szczepienie przeciwko gruźlicy – 0,36% wyższe w 2023 r.
- szczepienie przeciwko WZW B – w 1 roku życia - 2,53% wyższe w 2023 r.
- szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w 1 roku życia – 13,42% wyższe w 2023 r.
- szczepienie przeciwko haemophilus influenzae typu b w 2 roku życia – 1,73% wyższe w 2023 r.

Pozostałe szczepienia przeciwko WZW B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, odrze, śwince i różyczce, pneumokokom oraz haemophilus influenzae kształtują się na podobnym lub takim samym poziomie wyszczepienia populacji.

W roku 2023 w ramach – Szczepienia poza „Kalendarzem szczepień” i w porównaniu do roku 2022:

- przeciw zakażeniom Streptococcus pneumoniae – znaczny wzrost liczby zaszczepionych
- przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby, typu B – spadek szczepień osób w ramach szczepień zalecanych, na poziomie szczepień obowiązkowych osób narażonych – lekki wzrost ilości zaszczepionych osób
- przeciw ospie wietrznej – w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych – lekki spadek ilości zaszczepionych osób
- przeciw błonicy – liczba zaszczepionych profilaktycznie – dwie osoby (w 2022 r. nie było żadnej osoby)
- przeciw tężcowi – liczba zaszczepionych po narażeniu - porównywane roczniki utrzymują się na podobnym poziomie; liczba zaszczepionych profilaktycznie – znacznie spadła
- przeciw wściekliźnie – profilaktycznie – nie ma osób zaszczepionych, nie uwolniono z rezerwy szczepionki przeciw wściekliźnie
- przeciw grypie – liczba zaszczepionych znacznie wzrosła w porównaniu do 2022 roku – z 1053 osób do 1256 (203 osoby)
- przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka – nastąpił wzrost liczby osób zaszczepionych w 2023 roku w ramach programu profilaktycznego z Urzędu Miasta we Włodawie oraz zakupionych indywidualnie.

Znaczna liczba dzieci z rocznika 2010, 2011 została zaszczepiona przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka w ramach powszechnego programu Ministerstwa Zdrowia.

- w danych – szczepienia przeciw innym chorobom: - przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu – duży wzrost osób zaszczepionych, głównie w przedziale wiekowym powyżej 20 lat;
- przeciw zakażeniom Neisseria meningitidis – znaczny wzrost poziomu wyszczepienia, głównie w przedziale wiekowym 0-19 lat.

W powiecie włodawskim problemem stają się rodzice/opiekunowie, którzy świadomie rezygnują z obowiązkowych szczepień ochronnych. W porównaniu do roku 2022 wzrosła ilość dzieci, rodziców uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. W roku 2023 zarejestrowano 62 osoby uchylające się od obowiązkowych szczepień ochronnych (56 dzieci). Podejmowane były działania przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej we Włodawie w celu egzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych przez osoby uchylające się. Kierowano pisma do rodziców, którzy uchylają się od obowiązku szczepień.

Kierowano także pisma do podmiotów leczniczych w związku z prowadzonym postępowaniem.

Zaległości, przesunięcia w realizacji Programu Szczepień Ochronnych wynikają z uchylenia się od obowiązkowych szczepień ochronnych, ruchu kart uodpornienia oraz przyjazdami dzieci zza granicy i wyjazdami dzieci za granicę. Wpływ na opóźnienia w realizacji szczepień mają także przesunięcia w terminach szczepień.

Przez cały rok prowadzono nadzór nad racjonalną gospodarką preparatami szczepionkowymi podległych punktów szczepień.

Na stanie magazynowym PSSE we Włodawie dostępne są preparaty szczepionkowe potrzebne do realizacji PSO. Zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe z punktów szczepień realizowane są na bieżąco.

W PSSE we Włodawie nie zdarzyła się sytuacja, w której odmówiono wydania preparatów szczepionkowych świadczeniodawcom realizującym Program Szczepień Ochronnych.

W PSSE we Włodawie prowadzony jest całodobowy monitoring temperatury w urządzeniu chłodniczym głównym oraz w urządzeniu chłodniczym zapasowym. Z całodobowego monitoringu temperatury dokonuje się zapisy pomiarów oraz wydruki pomiarów temperatur.

PSSE we Włodawie przekazywała do wykorzystania do podmiotów leczniczych otrzymane preparaty szczepionkowe zwolnione z rezerw materiałowych z Centralnej Bazy Rezerw i otrzymane z WSSE w Lublinie (szczepienia nieodpłatne).

W 2023 roku PSSE we Włodawie otrzymała preparaty szczepionkowe przeciw: meningokokom - Bexsero, Nimenrix; przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu b dla dorosłych – Euvax b; przeciw poliomyelitis – Imovax Polio. Preparaty szczepionkowe przeciw meningokokom oraz przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu b dla dorosłych zostały wykorzystane do podania w ilości otrzymanej z WSSE w Lublinie, natomiast część preparatów szczepionkowych przeciw poliomyelitis – Imovax Polio, zostało w części zutylicowane w podmiotach leczniczych ze względu na małe zainteresowanie społeczne i brak możliwości wykorzystania w terminie ich ważności.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie w 2023 r. (od dnia 1 czerwca 2023 r.) uczestniczyła w realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień. W powiecie włodawskim do wykonywania szczepień w kierunku HPV zgłosiło się 7 podmiotów leczniczych. Wśród pacjentów jest duże zainteresowanie szczepieniami w kierunku HPV.

W 2023 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie otrzymała jedno zgłoszenie łagodnego niepożądanego odczynu poszczepiennego z Programu Szczepień Ochronnych. NOP został zgłoszony po szczepieniu odry, świnki i różyczki. Podjęto czynności wyjaśniające, przeprowadzono wywiad z mamą dziecka oraz z pielęgniarką z podmiotu leczniczego.

8. Działalność Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

W szpitalach funkcjonujących na terenie powiatu powołane zostały komitety kontroli zakażeń szpitalnych, które realizowały swoje zadania w oparciu o zapisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi poprzez: monitorowanie i rejestrację występowania zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych, sporządzanie raportów, działania zapobiegawcze i opracowywanie ognisk epidemicznych, działania mające na celu ograniczenie narastania lekooporności biologicznych czynników chorobotwórczych tj. monitorowanie zużycia antybiotyków w szpitalu, wdrażanie uregulowań dotyczących stosowania wybranych grup antybiotyków, prowadzenie kontroli wewnętrznej, opracowywanie i aktualizację procedur zapobiegania zakażeniom, szkolenia personelu z zasad zapobiegania zakażeniom.

Działalność szpitalnych zespołów ds. zwalczania zakażeń szpitalnych w aspekcie uwzględniania Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i obowiązujących przepisów ulega widocznej poprawie. Powołane zespoły wykazują większe zaangażowanie problemami epidemiologicznymi szpitala. Prowadzono ścisłą współpracę w zakresie podejmowanych działań w związku z wystąpieniem zagrożenia SARS-CoV-2 i ognisk epidemicznych oraz zakażeń CPE.

9. Certyfikaty

Od 15 marca 2020 r. PSSE we Włodawie objęła nadzorem SP ZOZ we Włodawie. SP ZOZ we Włodawie uzyskał Certyfikat Akredytacyjny w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych oraz funkcjonowania szpitali oraz system zarządzania jakością w zakresie norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015. Ponadto 12 października 2022 roku szpital uzyskał Certyfikat „Bezpieczny szpital to bezpieczny pacjent”.

SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu nie posiada systemu zarządzania jakością.

Wdrożony system jakości potwierdzony Certyfikatem ISO posiadają trzy podmioty lecznicze: Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie - Terenowy Oddział we Włodawie, NZOZ Centrum Medyczne „VITA” w Urszulinie oraz Stacja Ratownictwa Medycznego SPZOZ – Biuro Wezwań we Włodawie. Jeden podmiot - Centrum Medyczne „Solmed” we Włodawie uzyskał certyfikat Stowarzyszenia Fizjoterapii Polska potwierdzający spełnienie wszystkich kryteriów wymaganych w Ogólnopolskim Programie Certyfikacji Placówek i Osób, świadczących usługi fizjoterapii pod nazwą „Dobra Praktyka Fizjoterapeutyczna”.

10. Podsumowanie/wnioski

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w podmiotach wykonujących działalność leczniczą można stwierdzić, że stan sanitarno-techniczny placówek udzielających świadczenia medyczne ulega systematycznej poprawie.

W trakcie kontroli oceniano spełnienie wymagań sanitarno-higienicznych pomieszczeń i wyposażenia, realizację działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w tym procedur dekontaminacji, postępowania z brudną i czystą bielizną, realizację procedur higienicznych dotyczących utrzymania właściwego stanu sanitarnego pomieszczeń, zapewnienie odpowiednio zorganizowanych i wyposażonych pomieszczeń porządkowych i brudowników, zapewnienie sprzętu porządkowego w wystarczającej ilości i w należyłym stanie techniczno-sanitarnym, postępowania z odpadami medycznymi, przeprowadzanie kontroli wewnętrznej oraz spełnienie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W placówkach medycznych zarówno pacjenci, jak i pracownicy narażeni są na zakażenie drobnoustrojami chorobotwórczymi. Podczas udzielania świadczeń medycznych związanych z naruszeniem ciągłości tkanek istotne jest realizowanie działań w zakresie działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, w związku z czym należy wzmocnić nadzór nad realizacją procedur dekontaminacji, kontrolą skuteczności przeprowadzanych procesów i ich dokumentowaniem, dostosowaniem procedur do obowiązujących przepisów oraz wytycznych.

W dalszym ciągu należy wzmocnić nadzór nad podmiotami w zakresie wdrożenia, weryfikacji i aktualizacji procedur sanitarno-higienicznych oraz przestrzeganiem procedur sanitarno-epidemiologicznych mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się szczepów wielolekoopornych w związku z występowaniem ognisk epidemicznych wywołanych pałeczkami jelitowymi z rodziny Enterobacteriaceae produkującymi karbapenemazy (CPE).

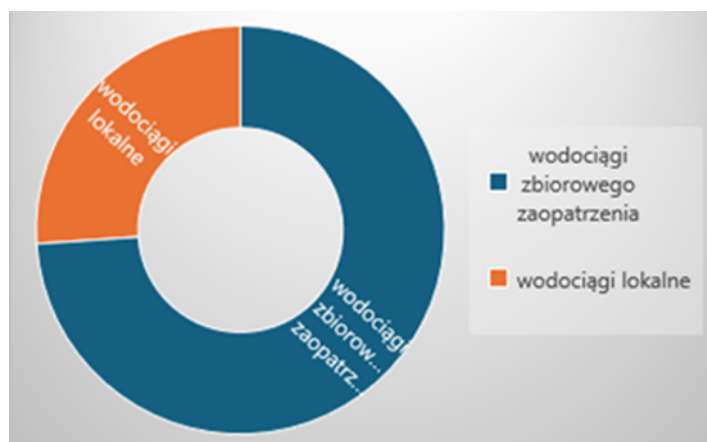
Konieczne jest również wzmocnienie nadzoru w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki preparatami szczepionkowymi, zużywania szczepionek zgodnie z datą ważności, przechowywania preparatów szczepionkowych, monitorowania temperatur wewnątrz urządzeń chłodniczych, w których przechowywane są preparaty szczepionkowe.

II. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej.

II.1. Wodociągi w powiecie włodawskim

W 2023 r. pod nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej znajdowały się 23 wodociągi zaopatrujące ludność powiatu włodawskiego w wodę przeznaczoną do spożycia, w tym 17 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (Włodawa, Hanna, Okuninka, Lubień, Hańsk, Dubeczno, Wola Wereszczyńska, Wereszczyn, Wola Uhruska, Różanka, Stary Brus, Wołoskowola, Majdan Stuleński, Siedliszcze, Korolówka, Sobibór, Sobibór Stacja) i 6 wodociągów lokalnych (Korolówka Osada, SPZOZ Adampol, Suchawa, Zakład Karny we Włodawie, SP ZOZ Włodawa, Zbereże). Skontrolowano stan sanitarno-higieniczny infrastruktury ośmiu wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i jednego wodociągu lokalnego.

Za jakość dostarczanej wody odpowiedzialni są administratorzy wodociągów, którzy prowadzili wewnętrzną kontrolę jakości wody do spożycia. Badania przeprowadzane były w Laboratoriach Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych oraz w laboratoriach o dokumentowanym systemie jakości badań, zatwierdzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej – zgodnie z zapisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Wykres 4. Wodociągi powiatu włodawskiego.

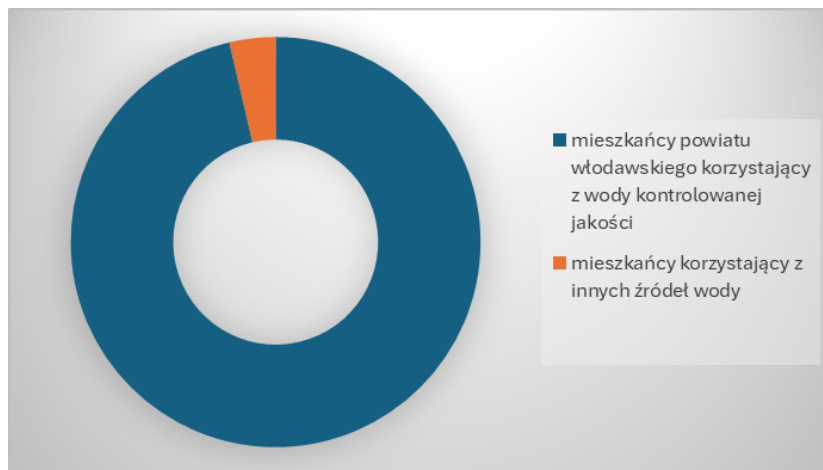
Kontrolę wewnętrzną w zakresie jakości wody do spożycia administratorzy wodociągów w większości prowadzili zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie. Dodatkowo pozaplanowy pobór wody z wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej odbywał się po wykonywanych pracach modernizacyjnych i naprawczych oraz po stwierdzonych skażeniach mikrobiologicznych. Wszystkie wodociągi oparte są na ujęciach wód podziemnych, administratorzy wodociągów posiadają aktualne pozwolenia wodnoprawne. Decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi bądź stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi wydano na administratora wodociągu zbiorowego zaopatrzenia Wola Wereszczyńska, wodociągu zbiorowego zaopatrzenia Wołoskowola oraz na administratora wodociągu lokalnego Zakładu Karnego we Włodawie. Pozostałe nadzorowane wodociągi na terenie powiatu włodawskiego produkowały wodę odpowiadającą pod względem mikrobiologicznym wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). W roku 2023 na terenie powiatu włodawskiego administratorzy wodociągów nie zgłaszali podtopień oraz braku wody na ujęciach wodnych, w związku z czym monitoring wody w wodociągach był prowadzony zgodnie z ww. rozporządzeniem.

Konsumenci wody przeznaczonej do spożycia informowani byli o działaniach prowadzonych przez administratorów wodociągów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie zezwolił na utrzymanie w ruchu wodociąg na którym stwierdzono brak przydatności, w celu prowadzenia skutecznych działań naprawczych oraz umożliwienia odbiorcom korzystania z wody do celów sanitarnych. Stała dezynfekcja wody prowadzona była na Wodociągach Zbiorowego Zaopatrzenia: Włodawa, Okuninka, Wola Wereszczyńska, Różanka, Siedliszcze, Korolówka, Sobibór i Stacja Sobibór oraz na wodociągach lokalnych: Suchawa, Adampol, Korolówka Osada. W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego nad jakością wody w wodociągach nadzorowanych przez PSSE we Włodawie pobrano do badań 166 próbek wody.

Na koniec 2023 r. wszystkie nadzorowane wodociągi dostarczały wodę o właściwej jakości mikrobiologicznej odpowiadającej wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294).

Na terenie powiatu włodawskiego z wody o kontrolowanej jakości korzystało 34503 osób, co stanowi 94,89% wszystkich mieszkańców powiatu włodawskiego.

Wykres 5. Liczba mieszkańców powiatu włodawskiego korzystających z wody kontrolowanej jakości

II.2. Pływalnie

Na terenie powiatu włodawskiego znajdują się 2 pływalnie: całoroczna należąca do MOSiR we Włodawie oraz sezonowa przy Ośrodku Wypoczynkowym „Niebieskie Migdały” w Okunince. Pływalnie zasilane są wodą wodociągową. Na ww. pływalniach zapewniona jest recyrkulacja wody działająca na zasadzie obiegu zamkniętego oraz stosowana jest automatyczna dezynfekcja podchlorynem sodu.

Jakość wody na pływalniach monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców obiektów zgodnie z harmonogramami uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym we Włodawie. Kontrola była realizowana poprzez bieżącą wizualną obserwację wody na pływalni, systematyczny nadzór nad pracą urządzeń do dezynfekcji wody oraz badania jakości wody wykonywane przez akredytowane laboratoria. W obiektach znajdują się regulaminy korzystania z pływalni a użytkownicy informowani są o jakości wody basenowej z komunikatów opracowanych na podstawie ocen sporządzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie.

Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne użytkowników tych obiektów, próbki wody na pływalni całorocznej pobierane były w ramach kontroli wewnętrznej dwa razy w miesiącu. Natomiast na pływalni sezonowej woda badana była w okresie letnim w ramach kontroli wewnętrznej raz w miesiącu - zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 1230).

W 2023 r. przeprowadzono kontrole sanitarne dwóch pływalni, które nie wykazały nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym.

II.3. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

W okresie sezonu letniego w 2023r. funkcjonowało siedem kąpielisk: cztery kąpieliska nad Jeziorem Białym w Okunince oraz po jednym w Bytniu, Grabniaku i Suminie. Ponadto w Okunince zorganizowano miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli. Administratorzy kąpielisk prowadzili kontrolę wewnętrzną jakości wody zgodnie

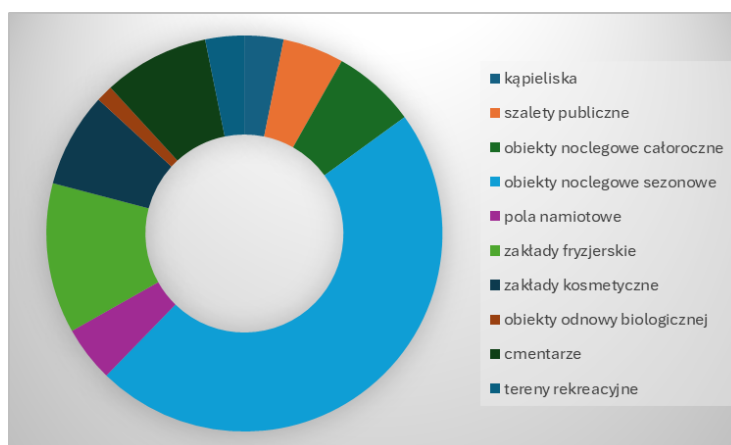

z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiel. Na terenie kąpielisk brak jest dostępu do punktu czerpania wody do spożycia z odprowadzaniem ścieków. Nie posiadają one również pełnego zaplecza sanitarnego. Jakość wody w kąpieliskach kontrolowana była zgodnie z wymaganiami obowiązującego rozporządzenia. Pod względem mikrobiologicznym woda we wszystkich 7 kąpieliskach oraz w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiel w trakcie sezonu letniego odpowiadała wymogom ww. rozporządzenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie wydawał bieżące oceny jakości wody na podstawie wyników badań otrzymanych od administratorów kąpielisk. Na stronie PSSE we Włodawie sukcesywnie były zamieszczane komunikaty o jakości wody w kąpieliskach.

II.4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej. Informacje ogólne

W 2023 roku pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej znajdowało się 269 obiektów użyteczności publicznej, takich jak: dom opieki społecznej, apteki, domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, prosektorium, środki komunikacji autobusowej, park miejski, Zakład Karny, cmentarze, muzeum, kino, stadiony, hale sportowe, pływalnie, place zabaw, stacja ratownictwa medycznego, szpital, pralnie, siłownie, zakłady kosmetyczne, zakłady tatuażu, zakłady odnowy biologicznej, zakłady fryzjerskie, sanitariaty na stacjach paliw, ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe, pokoje do wynajęcia, zajazdy, bazy noclegowe, gospodarstwa agroturystyczne, szalety publiczne i kąpieliska.

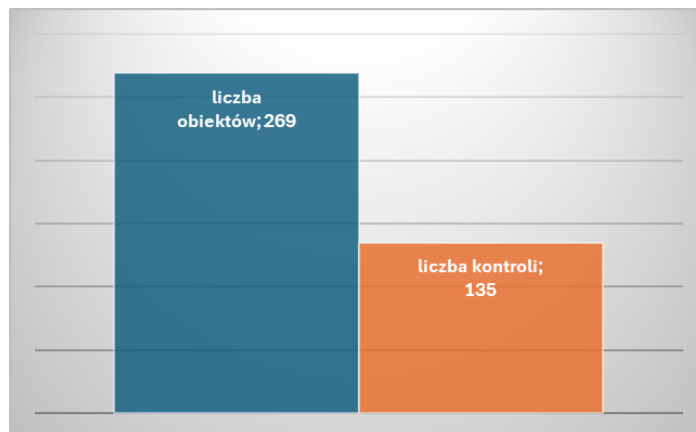
Wykres 6. Liczba obiektów użyteczności publicznej

Wszystkie nadzorowane obiekty użyteczności publicznej są podłączone do wodociągów zbiorowego zaopatrzenia funkcjonujących na danym terenie. Posiadają właściwe warunki gromadzenia nieczystości stałych oraz zapewniony ich odbiór przez zakłady komunalne.

W 2023 roku w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono łącznie 135 kontroli sanitarne.

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na:

- stan sanitarno-higienicznych pomieszczeń obiektu,
- postępowanie z czystą i brudną bielizną,
- postępowanie z środkami czystościowymi i dezynfekcyjnymi,
- przestrzeganie procedur obowiązujących w danym zakładzie,
- postępowanie z odpadami komunalnymi oraz z odpadami medycznymi zakaźnymi,
- przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Wykres 7. Liczba kontroli obiektów użyteczności publicznej

W wyniku prowadzonego nadzoru sanitarnego w obiektach użyteczności publicznej ze względu na zły stan sanitarno-higieniczny wydano 11 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne na sumę 500 zł.

Stan sanitarny wybranych obiektów

1. Dom pomocy społecznej

Na terenie powiatu włodawskiego funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej „SENIOR” zlokalizowany w Różance przy ul. Parkowej 14. W 2023 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną, w wyniku której wydano decyzję administracyjną w zakresie spełnienia wymagań sanitarnych dot. użytkowej wody ciepłej. Mandatów karnych nie wystawiono.

2. Ustępy publiczne

W roku 2023 funkcjonowało 13 ustępów publicznych, w tym: 3 stałe, 4 na stacjach paliw i 6 sezonowych. Przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych. Podczas kontroli w ustępach publicznych stałych nie stwierdzono nieprawidłowości, prowadzona była dezynfekcja pomieszczeń, zapewnione środki higieny (mydło, papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku).

3. Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie

Na terenie powiatu włodawskiego w roku 2023 funkcjonowało 15 obiektów noclegowych całorocznych, 104 obiekty noclegowe sezonowe oraz 10 pól namiotowych. W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 43 kontrole, w tym 5 kontroli sprawdzających. Wszystkie obiekty podłączone są do wodociągów zbiorowego zaopatrzenia. Nieczystości płynne odprowadzane były do kanalizacji.

Odpady komunalne z ww. obiektów odbierane były przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej we Włodawie Sp. z o.o., natomiast z gmin przez działające na terenie danej gminy firmy lokalne. Administrator każdego obiektu posiadał zawartą umowę na pranie bielizny pościelowej i odbiór odpadów komunalnych. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan higieniczno-sanitarny wyposażenia i pomieszczeń wynajmowanych dla wczasowiczów, magazyny czystej i brudnej bielizny pościelowej oraz jej przechowywanie, magazyny środków czystościowych i dezynfekcyjnych, przechowywanie sprzętu porządkowego, składowanie odpadów komunalnych, częstotliwość opróżniania pojemników na odpady oraz na stan sanitarno-techniczny piaskownic, ich zabezpieczenie przed dostępem zwierząt oraz wymianę piasku. Zwracano także uwagę na przestrzeganie przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Dodatkowo, w miejscach zakwaterowania uchodźców z Ukrainy zlokalizowanych w ośrodkach wczasowych w Okunince prowadzony był systematyczny nadzór dot. warunków ich pobytu.

W grupie obiektów hotelarskich i innych, w których świadczone są usługi hotelarskie w 2023 r. wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego wyposażenia i pomieszczeń, nałożono 1 mandat karny za zły stan sanitarny obiektu.

4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyżej jednej usługi.

Na terenie powiatu włodawskiego w 2023 r. działalność prowadziło 27 zakładów fryzjerskich, kontrole przeprowadzono w 8 zakładach. W 2023 r. pod nadzorem PSSE we Włodawie było 17 zakładów kosmetycznych oraz 1 zakład tatuażu. Skontrolowano 10 zakładów kosmetycznych. Działalność w zakresie odnowy biologicznej w 2023 r. prowadziły 3 zakłady, przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. W grupie obiektów: inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna usługa, pod nadzorem były 3 obiekty, kontrole przeprowadzono w jednym obiekcie.

W skontrolowanych zakładach świadczących usługi upiększające przestrzegano stosowania odpowiednio przygotowanego sprzętu i narzędzi. Tam gdzie przy świadczeniu usług wykonywano zabiegi, które nie powodowały naruszenia ciągłości tkanki, narzędzia poddawano dezynfekcji. W przypadku zakładów świadczących usługi, przy których mogło dojść do przerwania ciągłości tkanek, narzędzia poddawane były również procesowi sterylizacji.

Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono jeden mandat karny.

5. Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie sprawuje także nadzór nad transportem osobowym /autobusy, busy, wiaty przystankowe/, w tej grupie obiektów nie wydano decyzji administracyjnych.

6. Tereny rekreacyjne

W grupie obiektów nadzorowanych w 2023 r. przez PPIS we Włodawie znajdują się place zabaw zarządzane przez pięciu administratorów oraz dwa parki miejskie. Przeprowadzono kontrole 6 obiektów. W większości kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. W wyniku kontroli wydano dwie decyzje administracyjne dot. właściwego zabezpieczenia piaskownic oraz dorowadzenia do właściwego stanu sanitarnego jednego placu zabaw. Nałożono jeden mandat karny.

7. Cmentarze

Na terenie powiatu włodawskiego znajduje się 19 cmentarzy. W 2023 roku przeprowadzono 5 kontroli.

Ponadto prowadzono nadzór nad domami pogrzebowymi, przebiegiem ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich oraz nad warunkami ich transportu. W 2023 roku wydano 73 decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji, skontrolowano 1 środek transportu przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz wydano 6 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy do Polski. Prowadzony w ww. zakresie nadzór sanitarny nie wykazał nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

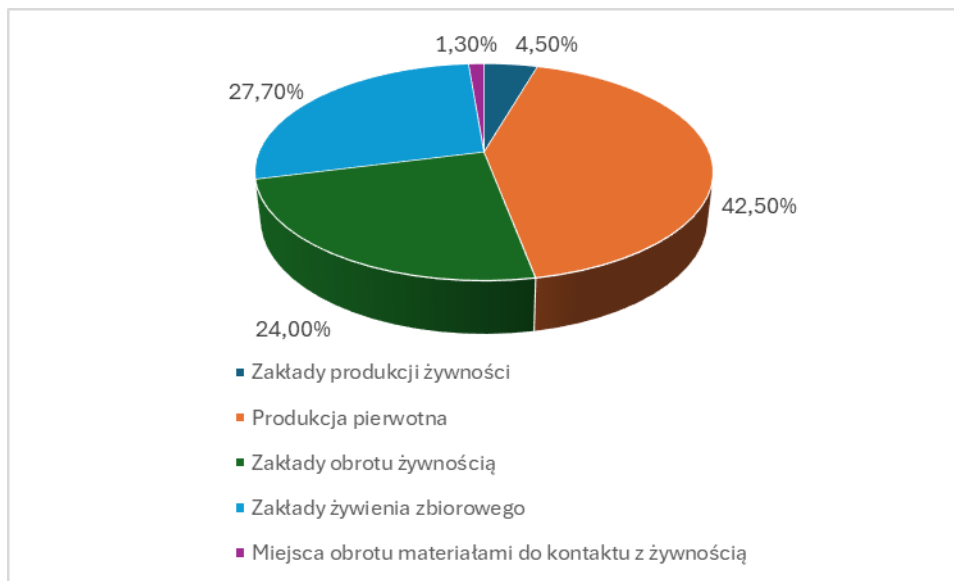
Podsumowanie

Stan sanitarno-techniczny nadzorowanych na terenie powiatu włodawskiego obiektów użyteczności publicznej w roku 2023 był dobry. Nastąpił wzrost świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań. W porównaniu do lat ubiegłych stan sanitarno-techniczny obiektów uległ poprawie. Zauważalna jest poprawa stanu obiektów świadczących usługi hotelarskie oraz poziomu świadczonych w nich usług; systematycznie powstają nowe obiekty a stare obiekty ulegają likwidacji lub przeprowadzane są w nich remonty i modernizacje. Ze względu na turystyczny charakter powiatu, samorządy miasta, gmin oraz właściciele obiektów użyteczności publicznej, dbają o estetykę tych obiektów oraz ich otoczenie. Administratorzy obiektów przestrzegali zakazu palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych – wymagane oznakowania dot. zakazu palenia umieszczono w widocznych miejscach.

III. Zakres nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności, żywienia i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w 2023r.

W 2023r. na terenie powiatu włodawskiego nadzór nad bezpieczeństwem żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością prowadzony był w odniesieniu do 682 obiektów. Nadzór nad ww. obiektami sprawowany był przez 4 pracowników sekcji Higieny Żywności i Żywienia.

Badania próbek środków spożywczych, pobieranych w nadzorowanych na terenie powiatu włodawskiego zakładach, odbywały się głównie w laboratoriach WSSE Lublin (badania fizyko-chemiczne żywności oraz materiałów do kontaktu z żywnością) i PSSE Chełm (badania mikrobiologiczne). Ponadto, próby z powiatu włodawskiego były przekazywane do 8 laboratoriów specjalistycznych zlokalizowanych w innych województwach - działających w ramach zintegrowanego systemu badań laboratoryjnych.

Wykres 8. Nadzorowane zakłady żywnościowo-żywnieniowe wg rodzaju prowadzonej działalności

III.1. Ogólna ocena obiektów żywnościowo-żywnieniowych, zakładów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2023r. skontrolowano 287 obiektów żywnościowo-żywnieniowych oraz zakładów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym:

- 48 obiektów produkcji żywności (15,0% ujętych w ewidencji)
- 116 obiektów obrotu żywnością (70,7% ujętych w ewidencji)
- 120 obiektów żywienia zbiorowego (63,5% ujętych w ewidencji)
- 3 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (33,3 % ujętych w ewidencji).

Na podstawie arkusza oceny zakładu 238 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii niskiego ryzyka, 248 do kategorii średniego ryzyka, a 196 do kategorii wysokiego ryzyka.

W 2023r. w ramach prowadzonego nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywnieniowymi oraz miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością znajdującymi się w ewidencji zakładów:

- łącznie przeprowadzono 529 kontroli i rekontroli (w tym 40 stanowiły kontrole interwencyjne). Najwięcej kontroli interwencyjnych przeprowadzono w sklepach spożywczych (12 kontroli – w tym 2 w supermarketach);
- wydano 111 decyzji administracyjnych, w tym 1 dotyczącą unieruchomienia działalności części zakładu oraz 21 dotyczących zakazu wprowadzania produktów do obrotu; decyzje zakazu wprowadzania produktów do obrotu dotyczyły wycofania z obrotu żywności przeterminowanej i środków spożywczych bez oznakowania.

W ramach nadzoru nad miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przeprowadzono 3 kontrole.

W celu poprawy stanu sanitarnego stosowano następujące sankcje karne:

- ukarano 87 osób mandatami karnymi na kwotę 17350 zł;

Ocena stanu sanitarnego wybranych grup obiektów

Zakłady produkcji żywności

Ujęte w ewidencji zakłady produkcji żywności to: wytwórnie lodów (7), automaty do lodów (3), wytwórnie tłuszczów roślinnych (1), piekarnie (7), ciastkarnie (3) zakłady garmażeryjne (3), producenci produkcji pierwotnej (290), producenci żywności w warunkach domowych (5) oraz inne wytwórnie żywności (1). W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 48 zakładów z 320 będących pod nadzorem. Na podstawie arkusza oceny zakładu 173 obiekty zakwalifikowane zostały do kategorii niskiego ryzyka, 18 do kategorii średniego ryzyka, a 129 do kategorii wysokiego ryzyka. Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 75 kontroli, w tym 9 kontroli interwencyjnych.

W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 16 decyzji administracyjnych, w tym 1 dotyczącą wycofania z obrotu żywności przeterminowanej. Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 900 zł.

Zakłady obrotu żywnością

W 2023r. w ewidencji nadzorowanych zakładów ujęto 164 obiekty, w tym 100 sklepów spożywczych (z czego 6 supermarketów), 6 kiosków spożywczych, 3 magazyny hurtowe, 4 obiekty ruchome, 7 przedsiębiorców wykonujących transport żywności oraz 44 inne obiekty obrotu żywnością (m.in. wydzielone stoiska spożywcze i punkty sprzedaży środków spożywczych w sklepach przemysłowych, na stacjach paliw). W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie obiektów skontrolowano 116 tj. 70,7%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 49 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii niskiego ryzyka, 85 do kategorii średniego ryzyka, a 30 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 239 kontroli, w tym 19 kontroli interwencyjnych. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 52 decyzje administracyjne, w tym 17 nakazujących wycofanie produktów z obrotu. Nałożono 39 mandatów karne na kwotę 7500 zł.

W trakcie kontroli obiektów obrotu żywnością sprawdzano m.in. przestrzeganie terminów przydatności do spożycia/dat minimalnej trwałości, zwracano uwagę na prawidłowość znakowania, ze szczególnym uwzględnieniem mięsa i wędlin, a także na trwałość i czytelność etykiet, kontrolowano warunki przechowywania środków spożywczych łatwo psujących się, postępowanie z odpadami pochodzenia zwierzęcego oraz sposób opracowania i przestrzegania instrukcji dobrej praktyki higienicznej (GHP) i stopień wdrożenia procedur opartych na zasadach systemu HACCP. Kontrolowano ponadto przestrzeganie wymagań odnośnie do przekazywania konsumentom informacji na temat żywności nieopakowanej wprowadzanej do obrotu, rynek warzyw i owoców w aspekcie identyfikowalności i znakowania, zgodność z obowiązującymi przepisami prawa znakowania środków spożywczych, które potencjalnie mogą zawierać GMO, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementów diety i żywności wzbogacanej.

W ramach profilaktyki ASF (afrykańskiego pomoru świń) kontynuowane były działania kontrolne dotyczące obrotu mięsa wieprzowego i jego przetworów oraz dziczyzny, ze szczególnym zwróceniem uwagi na identyfikowalność tego typu żywności oraz postępowanie z odpadami. W każdym przypadku ujawnienia nieprawidłowości podejmowane były działania administracyjne mające na celu ich skuteczne wyeliminowanie, włącznie z poinformowaniem Inspekcji Weterynaryjnej o poczynionych ustaleniach.

Do najczęściej stwierdzanych w tej grupie obiektów nieprawidłowości należały: niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz wyposażenia sklepów, niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych, brak/nieaktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych, wprowadzanie do obrotu żywności bez oznakowania i niewłaściwie oznakowanej, w tym brak zapewnionych wymaganych informacji przy sprzedaży środków spożywczych nieopakowanych, niewłaściwe postępowanie z odpadami, w tym z żywnością wycofaną z obrotu, niewłaściwa realizacja zasad kontroli wewnętrznej opartej na zasadach systemu HACCP.

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 83 zakłady (w tym 74 zakłady małej gastronomii) z 143 (w tym 128 zakładów małej gastronomii) objętych nadzorem tj. 58,0%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 7 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii niskiego ryzyka, 118 do kategorii średniego ryzyka, a 18 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 153 kontrole, w tym 7 kontroli interwencyjnych. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 34 decyzje administracyjne. Nałożono 41 mandatów karnych na kwotę 8400 zł.

Najczęściej stwierdzano naruszenia prawa żywnościowego w zakresie:

- niewłaściwej realizacji zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP;
- braku środków dezynfekcyjnych;
- braku orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- niewłaściwego zabezpieczenia pomieszczeń zakładów p/dostępem szkodników;
- braku zapewnionej informacji dla konsumentów dot. składników przygotowywanych potraw.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

W ramach prowadzonego nadzoru w ww. grupie zakładów skontrolowano 37 zakładów z 44 będących pod nadzorem tj. 84,1%. Na podstawie arkusza oceny zakładu 30 obiektów zakwalifikowanych zostało do kategorii średniego ryzyka, a 16 do kategorii wysokiego ryzyka.

Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 59 kontroli, w tym 5 kontroli interwencyjnych. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 9 decyzji administracyjnych. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 550 zł. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włodawie znajdowały się 3 bloki żywienia w zakładach opieki zdrowotnej - SP ZOZ Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu, Szpital SP ZOZ we Włodawie, w których prowadzone było żywienie pacjentów, realizowane we własnym zakresie oraz Hospicjum w Włodawie, w którym prowadzone było żywienie w systemie cateringowym.

Stwierdzone w tej grupie obiektów nieprawidłowości obejmowały:

- brak środków dezynfekcyjnych,
- niewłaściwą realizację HACCP, ,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- nieprawidłowe warunki przechowywania żywności,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami,
- brak zapewnionej informacji dla konsumentów o składnikach potraw powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- nieprawidłowa jakość mikrobiologiczną wody (unieruchomienie wodociągu)

III.2. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym w jednostkach systemu oświaty (m.in. szpitalu, stołówkach szkolnych, przedszkolach)

W 2023 roku wykonano 6 ocen żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym:

- 2 w blokach żywienia w zakładach opieki zdrowotnej,
- 4 w placówkach oświatowych, w tym 1 stołówce szkolnej i 3 stołówkach w przedszkolach.

We wszystkich skontrolowanych placówkach sposób żywienia oceniany był teoretycznie z wykorzystaniem programu komputerowego WIKT 4.

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono nieprawidłowości w 4 zakładach, w tym w zakresie:

- zestawień dekadowych (4 obiekty)
- wartości energetycznej (3 obiekty)
- niedostatecznej podaży wapnia (2 obiekty)
- jadalospisów (1 obiekt).

III.2.1. Ocena żywienia w zakładach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty

Większość nadzorowanych obiektów w grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego stanowiły stołówki w jednostkach systemu oświaty. W trakcie kontroli urzędowych dokonywano oceny sposobu żywienia dzieci i młodzieży, w tym dostosowania się jednostek systemu oświaty do wymagań *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. Łącznie nadzorem w powyższym zakresie objęto 22 obiekty, w tym 12 stołówek szkolnych, 6 stołówek w przedszkolach, 1 stołówkę w bursach i internatach, 1 stołówkę w zakładach specjalnych i wychowawczych oraz 2 sklepiki szkolne, w których przeprowadzono 31 kontroli w zakresie realizacji wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie prowadzonego sposobu żywienia. W nadzorowanych stołówkach działających w placówkach oświatowych zauważalna jest poprawa odnośnie do spełniania w realizowanym żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży wymagań określonych w przepisach prawa.

III.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Liczba pobranych i przebadanych próbek	138
Liczba próbek kwestionowanych	-

Tabela 2. Liczba pobranych i przebadanych próbek.

Pobór próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych był jednym z najważniejszych obszarów działania PIS w zakresie bezpieczeństwa żywności. Stanowił instrument do weryfikacji skuteczności zakładowych systemów kontroli wewnętrznej, umożliwiając jednocześnie na eliminowanie z rynku produktów o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

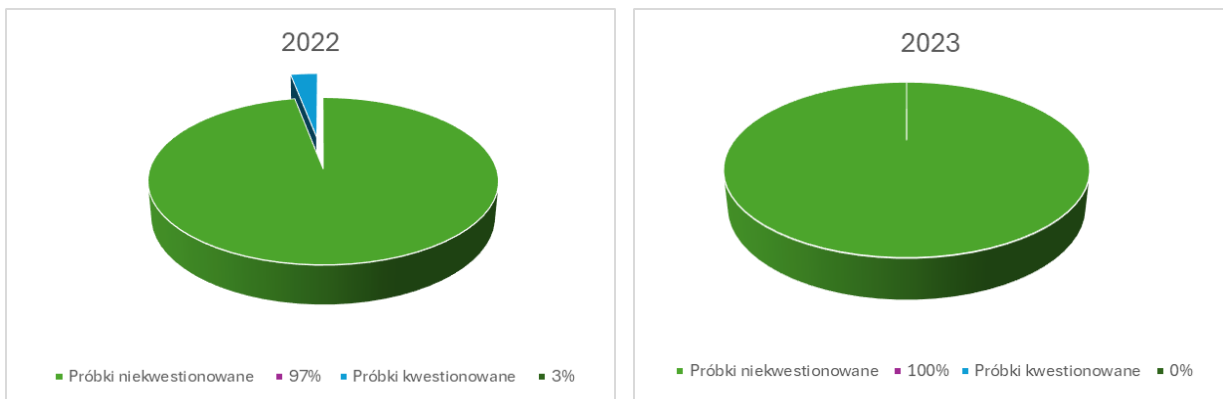
W roku 2023 kontroli poddawano jakość zdrowotną środków spożywczych krajowych i importowanych znajdujących się w obrocie. Pobierano próbki żywności oraz próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością do badań laboratoryjnych

prowadzonych w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu. Pobrane w nadzorowanych obiektach próbki badane były w laboratoriach: WSSE Lublin, PSSE Chełm oraz akredytowanych laboratoriach zewnętrznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz instytutów naukowo-badawczych zlokalizowanych na terenie kraju. Próbkę pobierane były do badań w kierunku:

zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczenia mykotoksynami, zawartości dozwolonych substancji dodatkowych, znakowania, zawartości witamin, skażeń promieniotwórczych, zanieczyszczenia azotanami, zawartości akryloamidu, zanieczyszczenia WWA, napromieniania, zanieczyszczenia 3-MCPD, oznaczenia glutenu, analizy sensorycznej, migracji specyficznej Pb i Cd oraz migracji globalnej z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także oporności na komensalne bakterie wskaźnikowe E. Coli. W ramach kontroli jakości zdrowotnej żywności znajdującej się w obrocie pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 138 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W wyniku przeprowadzonych badań wszystkie pobrane próbki wykazały zgodność z wymaganiami. Określonymi w przepisach prawa żywnościowego.

Wykres 9. Jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w latach 2022-2023 (na podstawie przeprowadzonych badań laboratoryjnych).

III.4. Wdrażanie zasad GHP GMP oraz systemu zapewnienia jakości HACCP.

Ocena wdrażania systemów kontroli wewnętrznej w zakładach żywnościowo-żywnościowych oraz miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie higieny środków spożywczych, przedsiębiorcy prowadzący zakłady żywnościowo-żywnościowe zobowiązani są do opracowania, wdrożenia i stosowania systemu kontroli wewnętrznej opartego na zasadach HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points – System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli). System ma charakter działań prewencyjnych ukierunkowanych na identyfikację, ocenę i kontrolę zagrożeń istotnych dla bezpieczeństwa żywności. Powyższy system winien zapobiegać wprowadzeniu na rynek żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej. Dla osiągnięcia powyższego celu, przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności powinni opracować i wdrożyć zasady: Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) określane jako „program warunków wstępnych”. Wymóg ustanowienia procedur opartych na zasadach HACCP nie ma zastosowania do produkcji podstawowej. Ocena w zakresie poprawności i skuteczności wdrożonych systemów kontroli wewnętrznej dokonywana jest w trakcie urzędowej kontroli żywności. Ocenia się, że w 466 tj. ok. 68,3% zarejestrowanych zakładów wdrożone zostały zasady GHP/GMP, natomiast w 309 tj. ok. 45,3% nadzorowanych zakładów wdrożony został system oparty na zasadach HACCP.

Wysoki stopień wdrożenia systemów opartych na zasadach HACCP jest wynikiem konsekwentnego egzekwowania tego wymogu przez Inspekcję Sanitarną.

III.5. Ocena obiektów żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na szlakach turystycznych

Na terenie powiatu włodawskiego wzmożonym nadzorem objęto obiekty żywnościowo-żywnościowe zlokalizowane na obszarach/szlakach i w miejscowościach turystycznych, w szczególności: w Okunince n/J. Białym, Grabniaku n/J. Rotcze, Woli Uhruskiej, Poleskim Parku Narodowym w Urszulinie (miejscowości: Urszulin, Stare Załucze, Wola Wereszczyńska) oraz mieście Włodawa. W ramach nadzoru w powyższym zakresie skontrolowano 64 obiekty z czego w 32 (50,0%) stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należały:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i wyposażenia;
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności / brak zachowanej segregacji asortymentowej;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia;
- niewłaściwe postępowanie z odpadami;
- brak zapewnionych środków dezynfekcyjnych;

- niewłaściwa realizacja zasad GHP/GMP i systemu HACCP.

W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano 21 decyzji administracyjnych nakazowych, w tym 1 dotyczącą unieruchomienia części prowadzonej działalności (w związku z niewłaściwą jakością mikrobiologiczną wody używanej w zakładzie i unieruchomieniem wodociągu), nałożono 26 mandatów karnych na kwotę 5150 zł.

III.6. Znakowanie środków spożywczych, ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia

Prawidłowe znakowanie zawierające wymagane obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji i składników mogących powodować alergie lub reakcje nietolerancji ma na celu przede wszystkim ochronę zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstawowych danych do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności. W związku z powyższym - ocena zgodności znakowania środków spożywczych opakowanych i nieopakowanych wprowadzanych do obrotu z wymaganiami obowiązujących przepisów prawa żywnościowego stanowiła istotny element prowadzonego nadzoru. Oprócz żywności ogólnego spożycia, oceniano także znakowanie suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia. W ramach tych działań ocenie poddano znakowanie 13 suplementów diety i 3 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia (żywność dla określonych grup). W wyniku przeprowadzonych ocen w odniesieniu do 2 suplementów diety stwierdzono niezgodności w zakresie: braku w etykietowaniu prawidłowego oznaczenia składników produktu mogących powodować alergie lub reakcje nietolerancji oraz braku wymaganego przepisami prawa ostrzeżenia dot. spożycia produktu przez dzieci.

III.7. Nadzór nad obrotem grzybami oraz zatrucia grzybami

Na terenie powiatu włodawskiego prowadzony był całoroczny nadzór nad obrotem grzybami świeżymi (w szczególności uprawnymi), suszonymi oraz przetworami grzybowymi. Podczas kontroli sprawdzano głównie sklepy spożywcze, nadzorowano także stosowanie grzybów w zakładach gastronomicznych m.in. pod kątem ich pochodzenia i dostępności wymaganych dokumentów (atesty).

Oprócz działań nadzorowanych, kontynuowane były także działania edukacyjno-profilaktyczne mające na celu popularyzowanie wśród społeczeństwa zasad bezpiecznego grzybobrania obejmujące, m.in. przygotowanie stałej ekspozycji ściennej w siedzibie PSSE, kolportaż ulotek wśród osób dokonujących rejestracji działalności w zakresie dostaw bezpośrednich runa leśnego (60), zamieszczenie materiału informacyjnego dotyczącego zasad bezpiecznego grzybobrania na stronie internetowej PSSE. W ramach działań przeprowadzonych przez zatrudnionych w Stacji 2 grzyboznawców i klasyfikatora grzybów wydano 8 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 20 indywidualnych porad dotyczących identyfikacji gatunków grzybów zebranych przez mieszkańców w lasach powiatu włodawskiego.

W 2023r. nie zarejestrowano przypadków zatrucia grzybami.

III.8. RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywności Zwierząt

W 2023 roku pracownicy sekcji HŻŻ uczestniczyli w 18 postępowaniach wyjaśniających, w związku z otrzymanymi powiadomieniami w systemie RASFF. Wszystkie przeprowadzone postępowania były wynikiem powiadomień zewnętrznych przekazanych przez inne organy PIS lub IW, nie przygotowywano powiadomień z poziomu PPIS we Włodawie. Podejmowane czynności kontrolne polegały na monitorowaniu działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne odnośnie produktów zgłoszonych w ramach systemu, w szczególności w zakresie prawidłowości procesu ich wycofywania z obrotu. Otrzymane powiadomienia dotyczyły m.in. zanieczyszczeń mikrobiologicznych mięsa drobiowego, ponadnormatywnej zawartości alkaloidów pirolizydynowych, akryloamidu, mykotoksyn i pestycydów, napromieniania żywności, obecności niedeklarowanych substancji – w różnym asortymencie środków spożywczych.

W roku sprawozdawczym nie prowadzono postępowań wyjaśniających dotyczących producentów / dystrybutorów zlokalizowanych na terenie nadzorowanego powiatu.

III.9. Sprzedaż internetowa środków spożywczych

W 2023 roku prowadzony był monitoring stron internetowych (głównie portal Allegro) pod kątem wprowadzania do obrotu środków spożywczych / suplementów diety przez podmioty z terenu powiatu włodawskiego. Systematycznej analizie i weryfikacji pod kątem wprowadzania do obrotu przez podmioty z powiatu włodawskiego, poddawane były, przekazywane za pośrednictwem WSSE w Lublinie, powiadomienia GIS o pierwszym wprowadzeniu do obrotu suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia i żywności wzbogacanej. Dotychczas nie stwierdzono powiadomień składanych przez podmioty zlokalizowane na terenie nadzorowanego powiatu.

W toku zrealizowanych działań nadzorowanych przeprowadzono ocenę prawidłowości prezentacji 5 produktów owocowych oferowanych do sprzedaży przez podmiot z terenu powiatu włodawskiego na portalu Allegro. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowe zastosowanie oświadczeń żywieniowych – w odniesieniu do wszystkich ocenionych produktów. W związku z ujawnionymi niezgodnościami wydana została decyzja administracyjna nakazująca wyeliminowanie uchybień.

III.10. Nadzór nad produkcją pierwotną

W 2023r. na terenie powiatu włodawskiego nadzorem sanitarnym zostało objętych

290 producentów produkcji pierwotnej, podmiotów prowadzących działalność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego oraz dostaw bezpośrednich. W tej liczbie podmiotów 29,0% stanowili producenci owoców miękkich (malina jesienna, truskawka, borówka, porzeczka czarna) i zielonych warzyw liściastych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia

(sałata, kapusta). W ewidencji zakładów podlegających nadzorowi organów PIS zarejestrowano 17 podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu żywność w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego – RHD (zakres prowadzonej działalności: tłoczenie olejów na zimno, przetwórstwo owoców i warzyw, wypiek chleba, produkcja wyrobów garmazeryjnych mącznych).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włodawie jest organem koordynującym na szczeblu powiatu działania wynikające z *Porozumienia* podpisanego w dniu 22 grudnia 2020r. pomiędzy *Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.*

W ramach realizacji zapisów porozumienia, w 2023r. kontroli poddano 2 gospodarstwa rolne z terenu powiatu włodawskiego prowadzące działalność w zakresie produkcji pierwotnej: porzeczki czarnej (1) i jabłek (1). Przeprowadzono 1 kontrolę przy współdziałaniu PIORiN i IOŚ oraz 1 wspólnie z PIORiN. Zakres kontroli organów PIS obejmował m.in. weryfikację przestrzegania zasad higieny przez osoby zatrudnione przy zbiorach owoców, jakość wody stosowanej w gospodarstwach rolnych do nawadniania, oprysków, zabiegów higienizacyjnych), ocenę sposobu nawożenia upraw i stan czystości używanego sprzętu (skrzynki, koszyki). W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oprócz kontroli wynikających z porozumienia, przeprowadzono również kontrole u innych producentów produkcji pierwotnej (24), zgodnie z harmonogramem kontroli na 2023 rok oraz w związku z poborem próbek.

Kontynuowane były także działania dotyczące informowania podmiotów produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego o obowiązku dokonania rejestracji prowadzonej działalności oraz wymaganiach higieniczno-sanitarnych, które powinni spełnić producenci.

Podsumowanie

Działania kontrolne, w tym związane z realizacją planu pobierania próbek, określone w „Planie Zasadniczych Zadań na 2023 rok uwzględniały ocenę ryzyka pod kątem wystąpienia potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa żywności.

Regularne kontrole oraz wzrost świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań wpłynęły na poprawę stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych obiektów żywności i żywienia, co m.in. skutkowało zmniejszeniem, w stosunku do lat poprzednich, odsetka obiektów niezgodnych. W trakcie wykonywania kontroli prowadzone były działania dotyczące egzekwowania przestrzegania przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego oraz przekazywania wiedzy w zakresie nowych regulacji. Realizowane kontrole sanitarne (planowane i nieplanowane) obejmowały wiele obszarów merytorycznych, m.in. obiekty żywnościowo-żywnieniowe zlokalizowane przy trasach turystycznych i w miejscowościach wypoczynkowych, w tym miejsca prowadzące żywienie w ramach wypoczynku dzieci i młodzieży, działania kontrolne w związku ze zgłoszonymi interwencjami konsumenckimi oraz powiadomieniami otrzymanymi w ramach systemu RASFF.

Każdorazowo w przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących przepisów prawa podejmowano kroki mające na celu ich wyeliminowanie. W wymiarze praktycznym obejmowały one: wydanie: decyzji nakazujących poprawę warunków sanitarnych, decyzji o wycofaniu środków spożywczych z obrotu, doraźnych zaleceń, ukaranie mandatem, nałożenie kary grzywny. Wykonanie zaleceń weryfikowano podczas kontroli sprawdzających. Monitorowano także wycofywanie z obrotu partii żywności niebezpiecznej dla zdrowia.

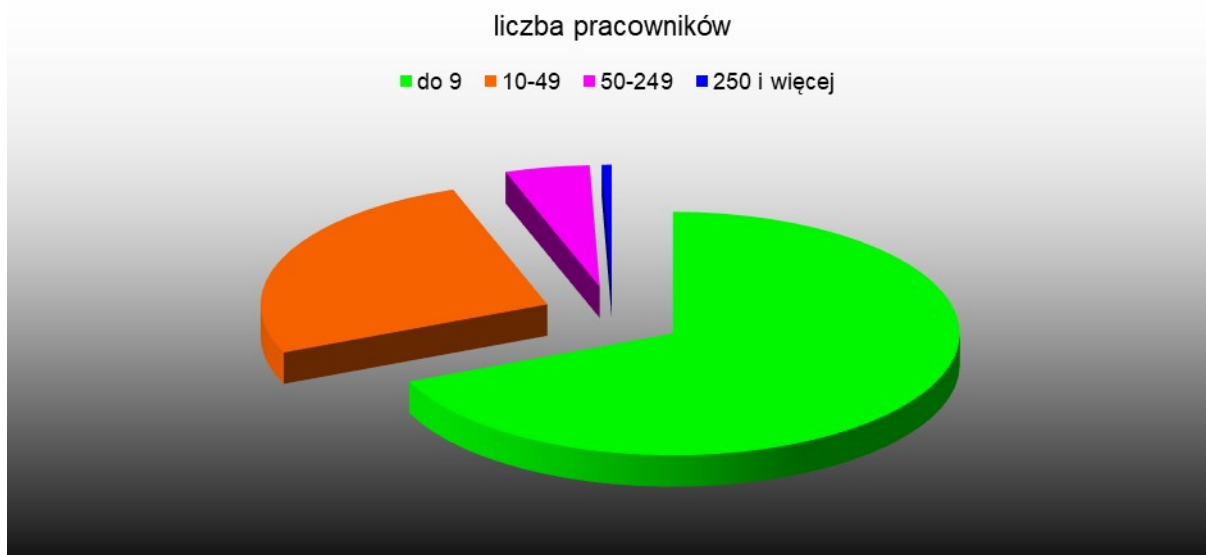
Ważnym elementem wpływającym na pożądaną skuteczność urzędowej kontroli żywności była właściwa koordynacja podejmowanych działań na obszarze województwa lubelskiego realizowana przez WSSE, obejmująca m.in. powiadomienia w systemie RASFF, wykonanie rocznego planu poboru próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, działania w sytuacjach kryzysowych itp. Prowadzona była także działalność w zakresie przekazywania informacji dot. stwierdzonych niezgodności do innych jednostek PIS celem podjęcia stosownych działań - zgodnie z właściwością.

IV. Nadzór nad warunkami pracy oraz ograniczanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze, nowe substancje psychoaktywne, prekursory narkotyków kategorii 2 i 3, substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty oraz kosmetyki.

1. Działalność kontrolna w ramach nadzoru nad warunkami pracy.

Zasadniczym celem ochrony zdrowia pracowników jest ograniczenie wpływu szkodliwych i uciążliwych czynników dla zdrowia oraz zapobieganie chorobom zawodowym poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy.

W roku sprawozdawczym znajdowało się 356 zakładów pracy z różnych dziedzin gospodarki narodowej a liczba zatrudnionych objętych ewidencją stacji wynosi 5203 pracowników. Największa jest liczba zakładów zatrudniających do 9 pracowników (244 zakłady), co stanowi 68,54%, następną grupą są zakłady zatrudniające od 10 do 49 pracowników (93 zakłady) stanowiące 26,12%. Liczba zakładów zatrudniających od 50 do 249 pracowników wynosi 17, co stanowi 4,78%. Liczba zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników wynosi 2, co stanowi 0,56%.

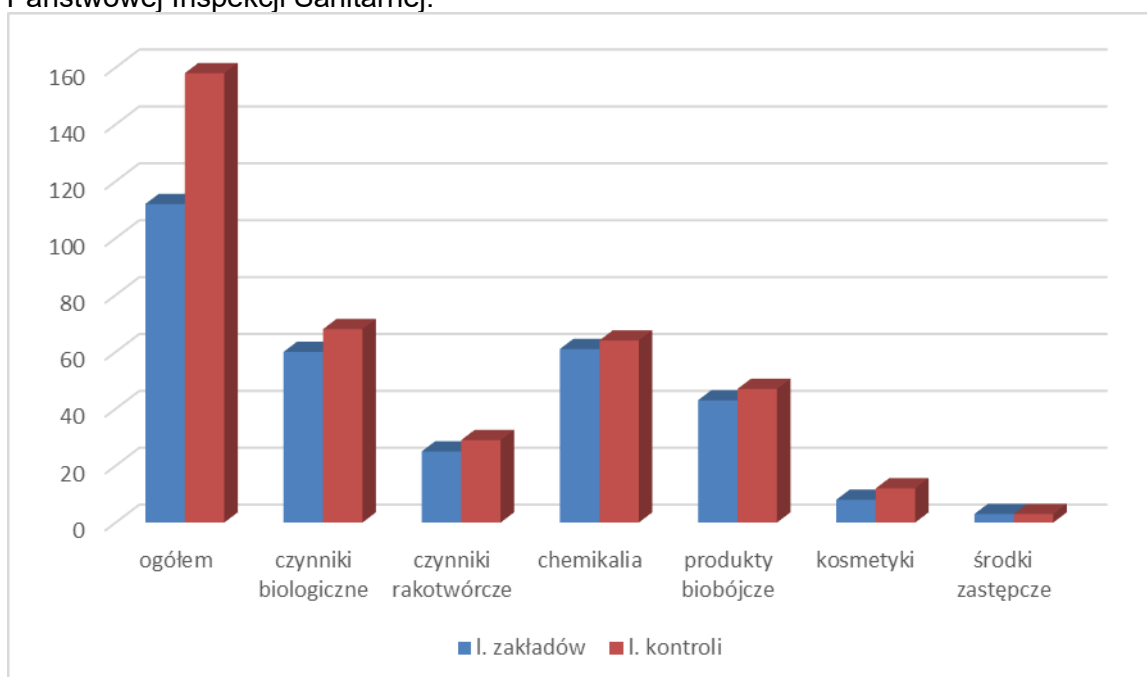

Wykres 10. Struktura zakładów pracy objętych ewidencją według liczby zatrudnionych, na terenie powiatu włodawskiego w roku 2023.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. warunki zdrowotne środowiska pracy w zakresie ogólnym;
2. nadzór nad czynnikami biologicznymi;
3. nadzór nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi;
4. nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami;
5. nadzór nad stosowaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych
6. nadzór nad kosmetykami;
7. nadzór nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Kierunki działań celem poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy określone zostały w Wytycznych GIS do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wykres 11. Zakres działalności kontrolnej w zakładach objętych bieżącym nadzorem sanitarnym w 2023r.

W 2023 r. przeprowadzono łącznie 158 kontrole w 112 obiektach z podziałem na poszczególne zagadnienia:

- szkodliwe czynniki biologiczne 68 kontroli w 60 obiektach;
- czynniki o działaniu rakotwórczym 29 kontroli w 25 obiektach;
- chemikalia 64 kontroli w 61 obiektach;
- produkty biobójcze 43 kontrole w 47 obiektach;
- kosmetyki 12 kontroli w 8 obiektach;
- środki zastępcze 3 kontrole w 3 obiektach.

Na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wydano ogółem 44 decyzji administracyjnych w tym: 2 decyzje dotyczące zaprzestania udostępniania na rynku oraz wycofania z obrotu produktu biobójczego oraz 1 decyzję zakresie zaprzestania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych do czasu zapewnienia oznakowania zgodnego z przepisami prawa. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły następujących zagadnień: braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (26 zakładów), braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego (17 zakładów), uchybień w zakresie czynników biologicznych (9 zakładów), uchybień w zakresie czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (8 zakładów), uchybień w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin (7 zakładów), nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych pracowników (6 zakładów), braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia (3 zakłady), brak aktualnych badań profilaktycznych pracowników (2 zakłady).

Celem przymuszenia wykonania nałożonych obowiązków wydano 1 upomnienie oraz wystosowano 2 postanowienia o nałożeniu grzywny, na łączną kwotę 700,00 zł) z czego jedną wyegzekwowano na kwotę 500,00 zł. W związku z wykonaniem przez pracodawców nałożonych obowiązków wydano 1 postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego oraz 1 postanowienie o umorzeniu nałożonej grzywny i postępowania egzekucyjnego.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdza się w 23 zakładach pracy. Ogólna liczba pracowników pracujących w przekroczeniach wynosi 170 i dotyczy następujących czynników szkodliwych: hałasu oraz drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne. W roku sprawozdawczym skontrolowano 17 zakładów pracy. W przypadku 2 zakładów zostały wydane decyzje administracyjne zobowiązujące pracodawców do opracowania i wdrożenia do stosowania przez pracowników programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i/lub drgania mechaniczne. Pozostałe zakłady pracy posiadają opracowane i wdrożone programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i/lub drgania mechaniczne.

W zakresie programu wieloletniego dotyczącego kontroli pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest przeprowadzono 1 kontrolę w siedzibie firmy zajmującej się demontażem wyrobów zawierających azbest.

W zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi przeprowadzono ogółem 68 kontrole w 60 obiektach. Liczba zakładów pracy w ewidencji PSSE we Włodawie, w których występują czynniki biologiczne – 266. Do tych zakładów są zaliczone między innymi gospodarstwa rolno-hodowlane, zakłady usług leśnych, zakłady produkujące żywność, zakłady usług komunalnych, obiekty gastronomiczne, placówki oświatowe, podmioty lecznicze oraz indywidualna działalność usługowa. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono uchybienia w zakresie czynników biologicznych w 9 zakładach pracy, w stosunku do 8 zakładów zostały wydane decyzje administracyjne celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (w jednym zakładzie nieprawidłowości wykonano przed wydaniem decyzji administracyjnej). Uchybienia dotyczyły: braku wykazu i klasyfikacji szkodliwych czynników biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego, brak rejestrów – prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia.

Na terenie powiatu włodawskiego w ewidencji PSSE we Włodawie znajduje się 40 zakładów pracy, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Zwiększona liczba zakładów wynika z rozszerzenia wykazu czynników lub procesów technologicznych o spaliny

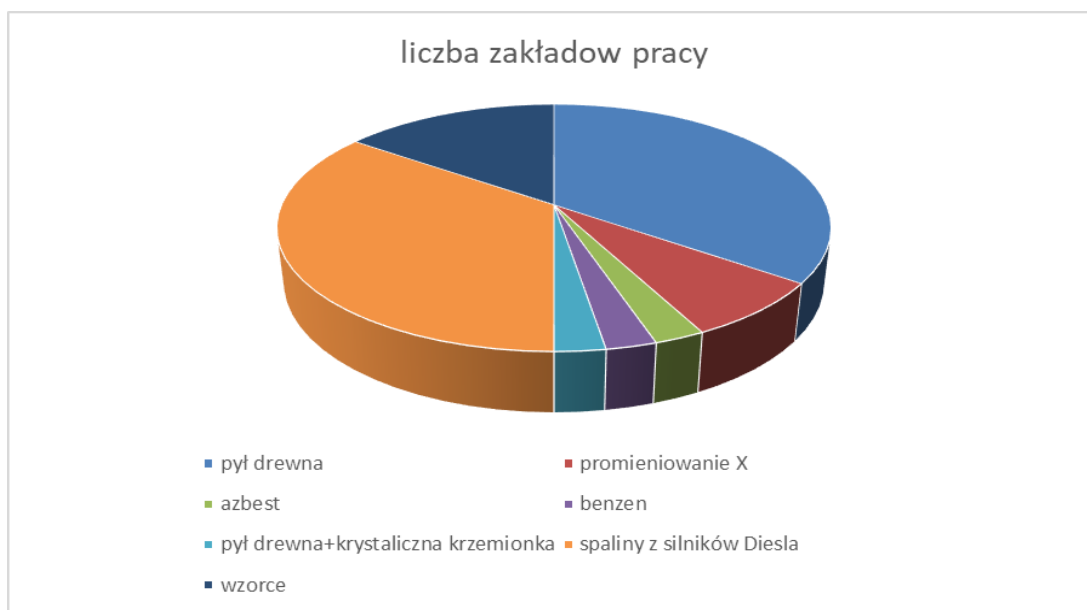
emitowane z silników Diesla. Na terenie powiatu włodawskiego występują następujące czynniki i procesy technologiczne: prace związane z narażeniem na pył drewna, spaliny emitowane przez silniki Diesla, promieniowanie X, benzen, krystaliczna krzemionka – frakcja respirabilna, substancje chemiczne w placówkach oświatowych a także narażenie na azbest podczas prac przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi skontrolowano ogółem 25 podmiotów przeprowadzając 29 kontroli, podczas których w 5 zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Uchybienia dotyczyły następujących zagadnień: brak badań i pomiarów czynników rakotwórczych lub mutagennych, brak w ocenie ryzyka zawodowego zagrożeń w zakresie działania czynników rakotwórczych, brak rejestru prac i rejestru pracowników, brak przekazanej informacji o czynnikach rakotwórczych do Lubelskiego PWIS. Ogółem wydano 8 decyzji administracyjnych w tym 2 decyzje przedłużające termin wykonania nałożonych obowiązków oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne w związku z zaprzestaniem prowadzenia działalności.

Liczba zakładów pracy, w których wykonywanie pracy powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi za rok 2023 przedstawia poniższa tabela i ujęcie graficzne.

Rodzaj czynnika rakotwórczego	Rodzaj prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym	Liczba zakładów pracy
pył drewna	obróbka drewna	14
promieniowanie X	praca z aparaturą rentgenowską	3
azbest	zabezpieczanie lub usuwanie wyrobów zawierających azbest	1
benzen	obsługa dystrybutora stacji paliw	1
pył drewna + krystaliczna krzemionka	frakcja respirabilna krystalicznej krzemionki powstająca w trakcie pracy	1
spaliny emitowane przez silniki Diesla	diagnostyka i naprawa samochodów	14
wzorce	placówki oświatowe	6

Tabela 3.

Wykres 12. Liczba zakładów pracy, w których wykonywanie pracy powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi za rok 2023

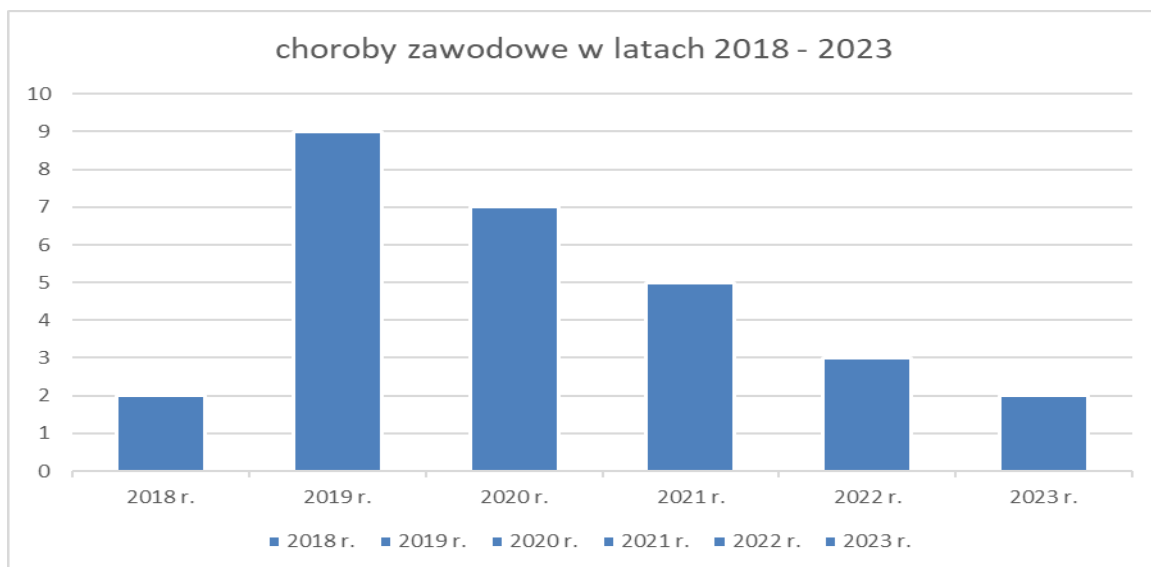
W ewidencji stanowiska pracy ds. Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się ogółem 28 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. W roku sprawozdawczym przeprowadzono ogółem 7 kontroli. W dwóch podmiotach stwierdzono następujące nieprawidłowości: brak wpisanych zagrożeń w zakresie czynników biologicznych w dokumentacji oceny ryzyka zawodowego; brak rejestru prac narażających pracowników oraz brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia; brak aktualnych wyników badań i pomiarów wskaźników mikroklimatu gorącego. Wydano 2 decyzje administracyjne.

3. Choroby zawodowe.

Z występowaniem czynników szkodliwych w środowisku pracy wiąże się zapadalność na choroby zawodowe. Miernikiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z warunków pracy jest liczba stwierdzonych chorób zawodowych. Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włodawie wpłynęły 5 zgłoszenia podejrzeń o chorobę zawodową.

W 2023 r. sporządzono 8 kart ocen narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem o chorobę zawodową.

Wydano 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (1 dotycząca pielęgniarki – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka; 1 dotycząca nauczyciela – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat) oraz 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej. Stwierdzone choroby zawodowe dotyczyły rolników prowadzących indywidualne gospodarstwa role. Stwierdzone choroby zawodowe to: borelioza i odkleszczowe zapalenie mózgu.

Wykres 13. Ilość chorób zawodowych stwierdzanych w powiecie włodawskim w latach 2018 – 2023.

Zanotowany spadek stwierdzonych chorób zawodowych wynika z sytuacji epidemiologicznej kraju (epidemia COVID-19), co spowodowało utrudniony dostęp do podmiotów leczniczych, wydłużonym czasem prowadzonej obserwacji pacjenta oraz oczekiwania na orzeczenia lekarskie wydawane przez upoważnione podmioty (WOMP CP-L w Lublinie i IMP w Łodzi).

3. Środki zastępcze, nowe substancje psychoaktywne, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne, ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty oraz kosmetyki.

W roku 2023 przeprowadzono 3 kontrole w zakresie przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. z 2023 r., poz.1939). Kontrole dotyczyły wprowadzania do obrotu produktów na bazie konopi zawierających w swoim składzie zgodnie z deklaracją na opakowaniu substancje THC-P lub HHC-P.

W ramach współpracy z podmiotami leczniczymi prowadzony jest stały monitoring zatruc lub podejrzeń zatruc środkami zastępczymi. Nie odnotowano zgłoszeń zatrucia/podejrzania środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 6 kontroli w obiektach stosujących prekursor narkotyków: Kryta pływalnia – kwas siarkowy do zmniejszania odczynu pH wody w basenie kąpielowym, Oczyszczalnia Ścieków – kwas siarkowy i kwas solny do przeprowadzania analiz chemicznych, gospodarstwo rolne – kwas siarkowy stosowany przy uprawie borówki amerykańskiej, działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich – nadmanganian potasu do dezynfekcji racic i sprzętu roztworem 1 – 2 %, gabinet weterynaryjny – nadmanganian potasu do sporządzania roztworu do dezynfekcji oraz zakład wyprawy skór – kwas siarkowy stosowany w procesie garbowania skór. Podczas kontroli Zakładu Wyprawy Skór i Rusznikarstwa w Orchówku stwierdzono nieprawidłowość w zakresie oznakowanie zbiornika 1000 l typu MAUZER zawierającego kwas siarkowy (zbiornik oznakowany etykietą PHU STANDARD – ostatni zakup kwasu siarkowego w Centro-chem sp. z o.o. sp. k.). W pozostałych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w roku 2023 przeprowadzono kontrole w obiektach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz w obiektach wprowadzających do obrotu w zakresie handlu detalicznego. Ogółem przeprowadzono 67 kontroli, w tym 2 kontrole w obiektach wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny w ramach realizacji projektu REF-11. W 7 obiektach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny stwierdzono naruszenie przepisów w tym zakresie, wydano 6 decyzji administracyjnych dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a mianowicie: brak zapisu w ocenie ryzyka zawodowego zagrożeń związanych ze stosowaniem chemikaliów (w 1 obiekcie), brak spisu stosowanych mieszanin chemicznych (w 3 obiektach) oraz brak kart charakterystyki tych produktów (w 5 obiektach) oraz niewłaściwe oznakowanie zbiornika 1000 l typu MAUZER zawierającego kwas siarkowy (zbiornik oznakowany etykietą PHU STANDARD – ostatni zakup kwasu siarkowego w Centro-chem sp. z o.o. sp. k.). Stwierdzone nieprawidłowości w 1 obiekcie zostały wykonane przed wydaniem decyzji administracyjnej.

W zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono ogółem 24 kontroli w obiektach stosujących produkty biobójcze oraz 23 kontrole w obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze. Kontrole w obiektach stosujących produkty biobójcze nie stwierdziły nieprawidłowości. Natomiast w dwóch obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze stwierdzono udostępnianie na rynku produktu biobójczego „DOMESTOS ZÉRO WC VÍZKÖOLDÓ GÉL NA VODNÍ KÁMEN V TOALETÉ LIME” 750 ml (wg nazwy na doklejonej etykiecie DOMESTOS ZERO KAMIENIA) bez wymaganego pozwolenia na obrót produktem biobójczym. Wydano dwie decyzje administracyjne dotyczące zaprzestania udostępniania na rynku oraz wycofania z obrotu 11 sztuk wymienionego produktu biobójczego.

Nie przeprowadzano kontroli w zakresie detergentów.

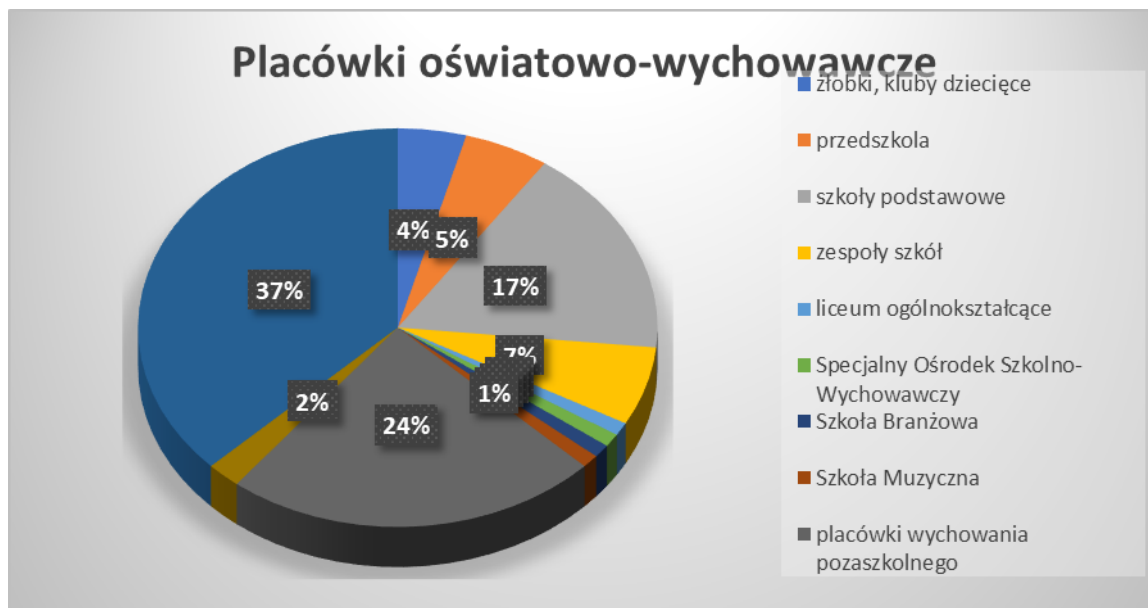
W ewidencji stanowiska pracy ds. Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się jeden zakład produkujący i konfekcjonujący surowce i artykuły kosmetyczne oraz 13 obiektów udostępniających na rynku produkty kosmetyczne. W roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę w zakładzie produkującym i konfekcjonującym kosmetyki – „Siedlisko Sobibór” w Sobiborze oraz 11 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych (dokumentacja i oznakowanie produktu).

Ogółem oceniono 78 produktów kosmetycznych w tym: 1 produkt kosmetyczny u producenta pod kątem oznakowania produktu i zgodności z dokumentacją produktu oraz 77 produktów kosmetycznych udostępnianych na rynku klientom.

Podczas kontroli w ROSSMANN Supermarkety Drogerijne Polska Sp. z o.o. Sklepie nr 503, ul. Partyzantów 16, 22 – 200 Włodawa stwierdzono udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych zawierających niezgodne z przepisami prawa oznakowanie produktu w zakresie zastosowanego zapisu dotyczącego wykazu składników. Wydano jedną decyzję administracyjną w zakresie zaprzestania udostępniania na rynku 8 produktów kosmetycznych do czasu zapewnienia oznakowania zgodnego z przepisami prawa.

V. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży w 2023 roku

W 2023 roku w ewidencji PSSE we Włodawie znajdowały się: 2 żłobki, 1 klub dziecięcy, 5 przedszkoli, 2 punkty przedszkolne, 1 zamiejscowy oddział przedszkolny Szkoły Podstawowej w Żukowie, 15 szkół podstawowych, 6 zespołów szkół, 1 Liceum Ogólnokształcące wraz z internatem, 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Szkoła Branżowa I Stopnia, Szkoła Muzyczna I Stopnia oraz 20 placówek wychowania pozaszkolnego (Włodawski Dom Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Hańsku, Dom Kultury w Dubecznie, Gminny Ośrodek Kultury w Hannie, Ośrodek Terapii i Rozwoju Arteja we Włodawie, 9 świetlic wiejskich, Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP, Świetlica Środowiskowa MOPS, 1 świetlica opiekuńczo-wychowawcza, 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza „Kamyk, sala zabaw „Dziecięcy Raj”), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, 1 schronisko młodzieżowe, 4 gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przed lekarskiej i 39 form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wykres 14. Placówki oświatowo-wychowawcze powiatu włodawskiego.

PSSE we Włodawie realizując zadania w zakresie nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania, przeprowadza kontrole sanitarne w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wymagań w stosunku do pomieszczeń i sprzętu będącego na ich wyposażeniu. Prowadzony jest również nadzór nad higieną procesów nauczania, a także nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

1. Stan sanitarno-techniczny obiektów

W roku sprawozdawczym stan sanitarno-techniczny placówek będących pod nadzorem PPIS we Włodawie uległ poprawie w wyniku wykonania obowiązków ujętych w 3 decyzjach administracyjnych. Wydane zalecenia dotyczyły m.in.: doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian, sufitów, podłóg w placówkach oświatowo-wychowawczych (sale zajęć, sanitariaty, korytarze komunikacyjne).

2. Warunki do utrzymania higieny

PSSE we Włodawie prowadzi ocenę warunków umożliwiających utrzymanie higieny osobistej w szkołach. W trakcie kontroli sanitarnych oceniany jest dostęp do ciepłej bieżącej wody do mycia rąk oraz środków do utrzymania higieny osobistej. Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowo-wychowawczych (wyposażenie pomieszczeń sanitarnych w mydło, papier toaletowy, ręczniki jednorazowe) utrzymują się na stałym poziomie. Placówki zapewniły właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Na terenie powiatu włodawskiego w roku sprawozdawczym nie funkcjonowały szkoły posiadające ustępy zewnętrzne.

W celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych i zdrowotnych w 2023r. wydano 5 decyzji administracyjnych. Nałożone obowiązki dotyczyły: uzyskania poprawy stanu sanitarno- higienicznego ścian, sufitów oraz podłóg sal lekcyjnych, złego stanu higieniczno-

sanitarnego drzwi toalet szkolnych, niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego podłogi sali gimnastycznej.

3. Higiena procesu nauczania i wychowania

Podczas kontroli sanitarnych oceniane są warunki do realizacji procesu nauczania. W 2023r. skontrolowano rozkłady zajęć lekcyjnych w 23 placówkach, w 152 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym oceniono również temperaturę powietrza w 23 placówkach oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży wykonując 50 pomiarów.

Ponadto w 3 szkołach podstawowych przeprowadzono badanie ciężkości plecaków. Objęto badaniem 595 uczniów, uczęszczających do 32 oddziałów.

4. Dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów

Podczas kontroli sanitarnych w placówkach oświatowych przeprowadzana była ocena dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu dzieci i uczniów. Celem przeprowadzanych pomiarów było wyeliminowanie występujących nieprawidłowości oraz propagowanie zasad prawidłowego doboru mebli. Podczas oceny mebli przedszkolnych i szkolnych zwracano uwagę na: dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci/uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli, stan techniczny mebli oraz posiadanie certyfikatów zgodności z normą. W 2023r. oceniono 1065 stanowisk pracy uczniów (78 oddziałów) w 12 placówkach oświatowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

5. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2023 roku na terenie powiatu włodawskiego zgłoszono organizację 38 form wypoczynku letniego oraz 1 formy wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży. PSSE we Włodawie objęła nadzorem sanitarnym 32 formy wypoczynku zimowego i letniego, z których skorzystało 721 dzieci i młodzieży. Każdy turnus wymaga zgłoszenia do Kuratorium Oświaty, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania organizatora wypoczynku.

Przeprowadzone w roku 2023 kontrole w większości przypadków wykazały zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych. Wypoczynek letni oraz zimowy zorganizowany był na bazie obiektów sezonowych, wypoczynek w miejscu zamieszkania – na bazie obiektów objętych całorocznym nadzorem.

Podsumowanie

Stan sanitarno-techniczny placówek będących pod nadzorem systematycznie ulega poprawie, w zakresie wyposażenia w certyfikowane meble szkolne, sprzęt sportowy oraz pomoce edukacyjne.

VI. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W roku 2023 zapobiegawczy nadzór sanitarny realizował ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego, polegające na opiniowaniu i uzgadnianiu pod względem sanitarno-higienicznym:

- wniosków dotyczących konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- wniosków o opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony,
- uzgodnieniu dokumentacji projektowych inwestycji.

Kontrola wymagań higienicznych i zdrowotnych w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu egzekwowanie takich rozwiązań, które gwarantują zapewnienie odpowiednich standardów w środowisku oraz w obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi (zakłady pracy, obiekty użyteczności publicznej), tj. takich, które nie stwarzają zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

Ilość spraw rozpatrywanych przez zapobiegawczy nadzór sanitarny wynika z ilości inwestycji realizowanych na terenie powiatu włodawskiego oraz wniosków złożonych przez organy prowadzące postępowania administracyjne.

W 2023 roku wpłynęło 36 wniosków, które zostały rozpatrzone.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano:

- 19 opinii w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W formułowanych opiniach o oddziaływaniu na środowisko szczególną uwagę zwracano na ochronę ludzi i środowiska w zakresie emisji hałasu, zanieczyszczeń powietrza oraz skażenia wód gruntowych i gospodarowania odpadami.

W zakresie dokumentacji projektowej uzgodniono pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych 3 projekty, wydając 3 opinie sanitarne (dot. dział farmacji, budynek produkcyjny, ujęcie wody).

W trakcie opiniowania dokumentacji projektowej zwracano uwagę na takie zagadnienia, jak zapewnienie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych w obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi, a także zapewnienie odpowiednich warunków środowiska pracy dla osób zatrudnionych w zakładach.

W formułowanych w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego opiniach o oddziaływaniu na środowisko szczególną uwagę zwracano na ochronę ludzi i środowiska w zakresie emisji hałasu, zanieczyszczeń powietrza oraz skażenia wód gruntowych i gospodarowania odpadami.

Zgodnie z obowiązującym Prawem Budowlanym art. 56 przeprowadzono 5 kontroli dotyczących w związku z zakończeniem budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania kontrolowanych obiektów budowlanych. Ponadto przeprowadzono 3 kontrole wspólne z innymi komórkami, w wyniku których ZNS nie był komórką widzącą i nie wystawiał opinii. W 2023 r. wydano 6 decyzji opłatowych.

VII. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

W 2023 roku Stanowisko Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej we Włodawie skoncentrowało swoje działania na promocji zdrowego stylu życia poprzez edukację zdrowotną dla różnych grup, takich jak dzieci i młodzież, rodzice i opiekunowie, społeczność szkolna. Działania obejmowały eliminowanie czynników ryzyka chorób, kształtowanie pożądanych postaw zdrowotnych oraz współpracę z władzami samorządowymi w zakresie ochrony zdrowia. Dodatkowo, stacja inicjowała, koordynowała i nadzorowała działalność związaną z oświatą zdrowotną.

Realizowane zadania obejmowały:

- wdrożenie i koordynowanie programów edukacyjnych w placówkach oświatowych,
- przeprowadzenie interwencji nieprogramowych skierowanych do społeczeństwa,
- organizację akcji profilaktycznych, prelekcji, pogadanek, stoisk informacyjno-edukacyjnych, ekspozycji wizualnych, instruktaży, dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych, warsztatów edukacyjnych,
- współpraca z instytucjami i jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami leczniczymi, placówkami oświatowymi,
- promowanie realizowanych zadań w mediach, takich jak strona internetowa PSSE we Włodawie oraz partnerów działań, a także na portalu społecznościowy Facebook.

W ramach prowadzonej działalności oświatowo - zdrowotnej w 2023 roku były realizowane następujące interwencje programowe i interwencje nieprogramowe:

Interwencje programowe to programy edukacyjne realizowane w placówkach oświatowych na terenie powiatu włodawskiego.

1. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”.

Program edukacyjny dot. promocji zasad zbilansowanej diety i aktywności fizycznej p.t. „Trzymaj Formę!” dla uczniów klas V-VIII szkół podstawowych. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowało 13 szkół podstawowych z terenu powiatu, uczestniczyło 917 uczniów, 184 rodziców i opiekunów. Zajęcia koordynowane były przez 63 nauczycieli. Do ogólnopolskiego

konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!” przystąpiły 3 szkoły z terenu powiatu Włodawskiego a do wojewódzkiego konkursu „Smacznie gotuję – żywności nie marnuję „ – 2 placówki szkolne.

2.Ogólnopolski program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków higienicznych i żywieniowych wśród najmłodszych. Program pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest skierowany do dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w wieku 5-6 lat. W programie udział wzięło 17 placówek, wyedukowano 481 dzieci oraz 249 rodziców. Zajęcia koordynowane były przez 30 nauczycieli. Do wojewódzkiego konkursu „EKO produkty na moim stole – Eko zagroda” przystąpiło z 3 przedszkoli/oddziałów przedszkolnych 14 uczestników programu z powiatu włodawskiego. Autor jednej z nich zdobył wyróżnienie za które otrzymał dyplom i nagrodę.

3.Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

Program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw w zakresie ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Działania były realizowane w 15 przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, wyedukowano 345 dzieci i ich rodziców.

4.Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”.

„Bieg po zdrowie” program skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych stanowi drugie ogniwo w cyklu programów profilaktyki antytytoniowej adresowanej do dzieci i młodzieży. Główne cele programu to: opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od szkodliwości dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowało 11 szkół podstawowych (164 uczniów oraz 144

rodziców).

5.Program edukacyjny „Wybierz życie, pierwszy krok”.

Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” poświęcony jest profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) i raka szyjki macicy. Celami programu są m.in. zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym. W roku szkolnym 2022/2023 w powiecie włodawskim 1 szkoła ponadpodstawowa realizowała program edukacyjny. W programie uczestniczyło łącznie 120 uczniów, rodziców i opiekunów z terenu powiatu.

6.Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”.

Zamierzeniem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o czerniaku skóry. Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed tym groźnym nowotworem skóry. W roku szkolnym 2022/2023 w powiecie włodawskim program realizowało 142 uczniów z 2 placówek oświatowych, przy współudziale 127 rodziców.

7.Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.

W powiecie włodawskim realizowano kolejną edycję profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?” Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m. in. alkoholu, narkotyków czy papierosów. W roku szkolnym 2022/2023 w programie udział wzięły 3 szkoły ponadpodstawowe, łącznie wzięło udział 185 uczniów oraz 66 rodziców i opiekunów.

8. Program edukacyjny „Podstępne WZW”.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie ryzyka zakażenia wirusami HBV i HCV oraz zagrożeń wynikających z zakażenia, wpojenie zasad profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad akceptacją osób już zakażonych. W programie uczestniczyło 213 uczniów z 3 szkół ponadpodstawowych na terenie powiatu włodawskiego.

Realizację programów edukacyjnych w roku 2023 w szkołach na terenie powiatu włodawskiego oceniono pozytywnie. Wizytowane placówki oświatowe podejmowały działania zgodne z założeniami programowymi oraz wykazywały dodatkowe inicjatywy w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Przeprowadzono 25 wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.

Działania nieprogramowe realizowane w ramach profilaktyki zdrowotnej w 2023r.

Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS ma na celu zmobilizowania społeczeństwa do przyjęcia odpowiedzialnej postawy wobec siebie, swojego partnera i swoich dzieci poprzez stworzenie związków partnerskich, w których rozmawia się o przeszłości i unika ryzykownych zachowań seksualnych. Realizacja odbyła się poprzez prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych organizowanych podczas imprez masowych, popularyzację za pośrednictwem mediów społecznościowych, pisma intencyjne połączone z dystrybucją materiałów informacyjno-edukacyjnych. Działaniami objęto również obywateli Ukrainy przebywających na terenie powiatu włodawskiego. W ramach kampanii zamieszczono informacje na stronie internetowej PSSE we Włodawie oraz portalu społecznościowym Facebook dotyczące Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS obchodzonego corocznie 21 maja, Światowego Dnia AIDS

obchodzonego 1 grudnia, popularyzowano również kampanie społeczne „Jedyny taki test” celem, której jest popularyzowanie wczesnej diagnostyki w kierunku HIV oraz kampania „Czy wiesz, że...” została przygotowana w oparciu o badania, które dowodzą systematycznego spadku poziomu wiedzy w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Łącznie działaniami w 2023r. objęto 2023 osób.

Profilaktyka antytytoniowa główny cel to ograniczenie ekspozycji na dym tytoniowy poprzez zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W ramach realizacji, podejmowane były działania zmierzające do zmiany postaw zachowań społeczności lokalnej. Prowadzono kontrole sprawdzające przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia. W roku 2023 przeprowadzono 377 kontroli obiektów.

Corocznie w dniu 31 maja odbywają się obchody „**Światowego Dnia Bez Tytoniu**”. Obchody przebiegły pod hasłem „Potrzebujemy jedzenia, nie tytoniu. W ramach obchodów odbyły się prelekcje na temat szkodliwości palenia tytoniu skierowane do uczniów w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. ks. Jana Twardowskiego we Włodawie oraz Szkole Podstawowej nr 3 im. Gen. Franciszka Kleeberga we Włodawie ponadto odbyła się dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkodliwości palenia papierosów tradycyjnych i papierosów elektronicznych. Odbyły się warsztaty edukacyjne z wykorzystaniem alko/narkogogli. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 138 uczniów oraz 12 nauczycieli. Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne poprzez media społecznościowe. Opracowano materiał informacyjny dotyczący Światowego Dnia Bez Tytoniu 2023, który został wyeksponowany w PSSE we Włodawie jako ekspozycja wizualna. Łącznie działaniami objęto 490osób.

W ramach obchodów „**Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu**” obchodzonego w trzeci czwartek listopada podjęto działania zachęcające osoby palące do zerwania z nałogiem. Zorganizowano w budynku Al. J. Piłsudskiego 66 we Włodawie stoisko informacyjno-edukacyjne podczas, którego udzielano porad profilaktycznych z zakresu szkodliwości palenia tytoniu. W ramach akcji zaproponowano jabłko zamiast papierosa poprzez wykorzystanie stworzonego sloganu „Rzuć nałóg, weź jabłko! A

chorować będziesz rzadko!”. W ramach edukacji przeprowadzono prelekcję, warsztaty edukacyjne wśród uczniów I Liceum Ogólnokształcące we Włodawie celem uświadomienia młodzieży szkodliwych skutków palenia czynnego i biernego również do edukacji wykorzystano media społecznościowe. Ponadto opracowano materiał informacyjny na temat Światowego Dnia Rzucenia Palenia, założeń i najważniejszych przesłań obchodów wraz z materiałem graficznym celem włączenia się w propagowanie na stronie internetowej jednostek samorządowych. Do akcji włączyły się Urząd Gminy w Urszulinie. Działaniami objęto 1319 osób.

Działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w obszarze alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w 2023 roku

realizowano poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących profilaktyki środków zastępczych, uzależnień wśród uczestników wypoczynku zimowego i letniego oraz akcji profilaktycznych, podczas spotkań edukacyjnych, prelekcji z wykorzystaniem technik multimedialnych w placówkach oświatowych, akcji informacyjnych poprzez zamieszczenie materiałów kampanijnych na portalu społecznościowym Facebook i stronie PSSE we Włodawie, stoiska informacyjne. Zasięgiem objęto 2308 osób

Obchodzony co roku 7 kwietnia „Światowy Dzień Zdrowia”, w edycji w 2023 roku hasłem przewodnim było „Zdrowie dla wszystkich”. W roku 2023 Światowa Organizacja Zdrowia obchodziła swoją 75 rocznicę istnienia, co stanowiło okazję do spojrzenia wstecz na sukcesy zdrowia publicznego, które poprawiły jakość życia w ciągu ostatnich siedmiu dekad. To także okazja do zmotywowania do działania, aby stawić czoła wyzwaniom zdrowotnym dnia dzisiejszego i jutra. Opracowano materiał informacyjny na temat hasła, założeń i najważniejszych przesłań Światowego Dnia Zdrowia, który przekazano wraz z pismem przewodnim

skierowanym za pośrednictwem poczty elektronicznej do podmiotów leczniczych oraz jednostek samorządowych na terenie powiatu włodawskiego. Działanie miało na celu dotarcie do jak największej grupy odbiorców. Materiał opublikował Urząd Miejski we Włodawie oraz Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej we Włodawie. Powstała ekspozycja wizualna na terenie PSSE we Włodawie, publikowano materiały dotyczące kampanii w mediach społecznościowych PSSE we Włodawie. W ramach współpracy zorganizowano stoisko informacyjno- edukacyjne z okazji Światowego Dnia Zdrowia w Szkole Podstawowej nr. 3 im. gen. Franciszka Kleeberga we Włodawie. Podczas eventu udzielano zainteresowanym porad profilaktycznych z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Aby skuteczniej zniechęcić młodzież do sięgania po różnego rodzaju używki, zaproponowano ćwiczenia przy użyciu alko i narkogogli. Odbyły się konkursy dla uczniów: „Loteria-Zdrowia” oraz „Zgadnij co to” po których zostały wręczone nagrody. Ogółem działaniami objęto 2201 osób.

Działania realizowane w ramach promocji szczepień ochronnych to obchody „Europejskiego Tygodnia Szczepień” Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna we Włodawie, zorganizowała w budynku przy Al. J. Piłsudskiego 66 we Włodawie akcję prozdrowotną skierowaną do mieszkańców Włodawy i okolic. W ramach działania utworzono stoisko informacyjno- edukacyjne, przy którym zainteresowane osoby miały możliwość uzyskać porady, instruktaże i zapoznać się z materiałami na temat szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych, w tym przeciw COVID-19. Opracowano materiał informacyjny na temat hasła, założeń i najważniejszych przesłań Europejskiego Tygodnia Szczepień, który wraz z pismem intencyjnym i materiałem

graficznym przekazano do Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej we Włodawie, Starostwa Powiatowego we Włodawie oraz 3 szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu włodawskiego, celem udostępnienia w/w informacji na terenie podmiotu. Przygotowano ekspozycję wizualną. Szczepienia ochronne propagowano na stronie internetowej PSSE i portalu Facebook w ciągu całego roku.

Profilaktyka chorób zakaźnych w tym chorób odzwierzęcych, chorób pasożytniczych, chorób nowotworowych. Działanie obejmowało upowszechnienie wiedzy na temat zapobiegania chorobom wywołanym przez meningokoki, kleszcze (m.in. borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu) wirusowego zapalenia wątroby typu B i C oraz przeciwdziałanie zakażeniom HBV, HCV i HPV, wszawicy. Prowadzono rozległe działania profilaktyczne w trakcie organizowanych stoisk informacyjno- edukacyjnych, podczas spotkań edukacyjnych, pogadarek, instruktaży, form wizualnych. Celem pozyskania większej liczby odbiorców działanie promowano w mediach społecznościowych. Przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno- edukacyjnych w placówkach oświatowych, podmiotach leczniczych oraz wśród wypoczywających w ramach zorganizowanego wypoczynku letniego oraz zimowego. Powstały 2 stoiska informacyjno-edukacyjne pod tytułem: „Podaruj sobie zdrowie-badaj się profilaktycznie” dotyczące profilaktyki zdrowotnej w związku z obchodami „Dnia Kobiet” i „Dnia Mężczyzny” treści zamieszczone na wystawie dotyczyły: cytologii, mammografii, szczepień przeciw HPV, chorób nowotworowych takich jak nowotwór piersi, rak szyjki macicy, rak prostaty, chorób przenoszonych drogą płciową.

W ramach akcji „**Bezpieczny i Zdrowy Wypoczynek Letni i Zimowy**”

organizatorom wypoczynku przekazano pismo z wytycznymi zawierającymi tematykę zagadnień jaką winni uwzględnić w ramach prowadzonej działalności, aby wypoczynek uczynić bezpiecznym i zdrowym oraz

przekazano materiały informacyjno-edukacyjne. Podczas spotkań z uczestnikami wypoczynku poruszano zagadnienia dotyczące: przestrzegania higieny osobistej w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, przestrzegania higieny wypoczynku, dbania o aktywność fizyczną i prowadzenie zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień. W trakcie trwania obu akcji publikowano informacje na stronie internetowej i na profilu społecznościowym Facebook. Współpracowano także z jednostkami samorządowymi, placówkami oświatowymi z terenu powiatu włodawskiego poprzez zamieszczenie na stronach internetowych opracowanych materiałów. Zasięgiem objęto 7751 osób.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie prowadziła działania edukacyjne również podczas eventów letnich takich jak: Wielka Gra Terenowa w Woli Uhruskiej, XIX Dzień Pszczelarza w Hańsku oraz Sobiborski Piknik Leśny w Orchówku organizowanych na terenie powiatu włodawskiego w czasie, których odbywały się rozmowy indywidualne, pogadanki, warsztaty edukacyjne, quizy, konkursy z nagrodami, ekspozycje wizualne oraz dystrybucja materiałów o tematyce profilaktyki zdrowotnej.

Obchody „**Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach**” przypadły na dzień 18 listopada w trakcie Światowej kampanii Tydzień Wiedzy o Antybiotykach mająca na celu zwrócenia uwagi na problem narastania odporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u ludzi. W celu propagowania kampanii nawiązano współpracę z Dyrekcją Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie. Zorganizowano akcję profilaktyczną podczas, której zorganizowano wystawę tematyczną w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włodawie oraz odbyły się 2 prelekcje pt. „Zwiększaj odporność- Zatrzymaj odporność” przy współpracy sekcji Nadzoru P/Epidemicznego uczestnikami spotkań byli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 we Włodawie oraz uczestnicy Klubu Zainteresowań w Miejskiej Bibliotece

Publicznej we Włodawie ponadto w dniu 24 listopada 2023r. utworzono stoisko informacyjno-edukacyjne w trakcie, którego można było dokonać pomiaru ciśnienia tętniczego krwi uzyskać informacje dotyczące profilaktyki zdrowotnej. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włodawie przyłączyła się do akcji „Go blue for AMR”. Kampania miała na celu szerzenie świadomości odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Popularyzowano kampanię w mediach społecznościowych. Zasięgiem objęto 1594 osoby.

Profilaktyka zatruc grzybami była realizowana w okresie lata i jesieni, w formie pogadarek, porad, dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych, warsztatów edukacyjnych, quizu wiedzy, przygotowano ekspozycje wizualną w PSSE we Włodawie. Wydano 6 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 28 porad przez grzyboznawców oraz klasyfikatora grzybów. PSSE we Włodawie uczestniczyła w Sobiborskim Pikniku Leśnym w Orchówku organizując stoisko informacyjno-edukacyjne. Łącznie działaniami objęto 813 osób.

W okresie jesiennym realizowano III edycję kampanii EFSA „**Wybieraj bezpieczną żywność**”. Tematy realizowane podczas kampanii to suplementy diety, higiena żywności oraz znakowanie żywności z uwzględnieniem alergenów. Adresatami kampanii byli przede wszystkim osoby w wieku od 25 do 45 lat, w szczególności młodzi rodzice oraz osoby zainteresowane bezpieczeństwem żywności i nauką. Kampanię na terenie powiatu włodawskiego prowadzono poprzez: zorganizowanie webinaru oraz innych działań edukacyjnych tj.: rozmowy indywidualne, ekspozycje wizualną, opublikowano informacje na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. Kampania swoim zasięgiem objęła 432 osoby.

Przeprowadzono lekcje edukacyjne pt. „**Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby**”. Lekcja edukacyjna dotycząca podstawowych zasad higieny jako skuteczna ochrona przed chorobami zakaźnymi przeprowadzona wśród dzieci w wieku przedszkolnym. Podczas prelekcji dzieci w wieku przedszkolnym mogły sprawdzić poprawność mycia rąk poprzez wykorzystanie specjalnego sprzętu oraz wykonywano różne eksperymenty, aby ukazać dzieciom jak

ważna jest higiena rąk.

W miesiącu maju przeprowadzono prelekcję wśród podopiecznych Klubu Integracji Emocjonalnej i Społecznej „**Lepsze Jutro**” we Włodawie na temat edukacji konsumenckiej podczas, której edukowano uczestników czym kierować się podczas wyboru żywności, odczytywano etykiety produktów spożywczych, uczestnicy spotkania wzięli udział konkursie „Zgadnij co to?”, poprzez dotyk uczestnicy odgadywali różne przedmioty, owoce, warzywa. Odbyła się również dystrybucja materiałów dotyczących w/w tematyki.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE we Włodawie realizowała kierunki działań wytyczone przez Głównego Inspektora Sanitarnego, Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, uwzględniając potrzeby środowiska lokalnego. Podejmowała współpracę z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, jednostkami samorządowym z terenu powiatu włodawskiego. Stosowano różnorodne formy edukacji takie jak: formy wizualne, prelekcje, pogadanki, instruktaże, dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych, warsztaty edukacyjne, rozmowy indywidualne, stoiska informacyjno-edukacyjne oraz zamieszczano istotne informacje na stronie internetowej PSSE we Włodawie oraz portalu społecznościowym Facebook.

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
we Włodawie
mgr inż. Mariusz Januszko**